The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזערע
טעלעפאן נומערן
זענען
6830 } טריניטי
6831

אונזער
אפיס
איז אין
542
דאנדעס וועסט

VOLUME XVII No 7274 Monday, March 31st, 1930 יום ב׳, ב׳ ניסן, פרשה ויקרא, תר״צ. טאראנטא, מאנטאג דער 31־טער מערץ, 1930. PRICE THREE CENTS

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N.Y.

PUBLIC
AP 2
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

טאראנטאר אידען און ניט אידען עהרען לארד באלפורס נאמען

אימפיריאל טעאטער איבערגעפאקט ביי דער באלפור מעמאריאל פארזאמלונג. — מוסטערהאפטע ארדנונג געהאלטען פון לעגיאנערען. — ליוטענאנט גאווערנאר און אטוירני דזשענעראל צוזאמען מיט'ן מעיאר צווישען די רעדנער. — פרעמיער קינג באדויערט וואס ער קען ניט אנוועזענד זיין ביי פארזאמלונג.

זעהר איינדרוקספאל איז דורכגעפיהרט געווארען די באלפור מעמאריאל פארזאמלונג, ארגאנזשירט פון די היגע ציוניסטען, געכטען אוונט אין אימפיריאל טעאטער, געוועזענער פענטיידזשעס.

מעיאר בערט וועמפ

7 אזייגער, אזוי שנעל ווי די טירען פון טעאטער זענען געעפענט געווארען, האט זיך גלייך ארויסגעציינגט אז דער טעאטער וועלכער נעהמט אריין פינף און דרייסיג הונדערט פערזאן, וועט זיין צו קליין, און אין לויף פון א שטונדע איז דער טעאטער געוועזען איבערפולט.

די ביהנע איז געוועזען דעקארירט מיט אידישע און ענגלישע פאהנען, דעם פארשטארבענעם לארד באלפור'ס בילד דעקארירט אין שווארצען האט ארונטערגעקוקט פון דער ביהנע. אויך די ,,באקסעס'' און דאס גאנצע טעאטער איז געוועזען איינגעהילט אין שווארצען.

עטליכע מינוטען איידער די פארזאמלונג איז ערעפענט געווארען האט זיך באוויזען דער ליוטענאנט גאווערנאר אין באגלייטונג פון זיין פרוי. די ,,בויסקאוטס'' האבען גלייך פארמירט אן עהרען וואך, איהם סאלוטירט. דער גאנצער עולם באגלייט פון גרויסען ארגאן פון טעאטער האבען געזונגען ,,גאד סייוו דהי קינג''.

די ערעפענונג

ראביי סאקס, ראביי פון דער גואל צדק שול, האט ערעפענט די פארזאמלונג, געגעבען א זאכליכען איבערבליק איבער דעם לעבען פון לארד באלפור. ער האט געליינט די באלפור דעקלאראציע, ער האט אויך געליינט טעלעגראמען פון קאנאדע'ס פרעמיער, האנ. וויליאם לייאן מעקענזי קינג, (די טעלעגראמע ווערט איבערגעגעבען אין פולען טעקסט), א טעלעגראמע פון האנ. ארטור מיהען און פון ניוטאן וו. ראועל, וועלכע האבען זיך ענטשולדיגט פאר ניט קענען זיך באטייליגען אין דער פארזאמלונג. ער האט אויך ערקלעהרט, אז טשיף דזשאסטיס סער וויליאם מיולאק, וועלכער האט באדארפט ריידען, איז פלוצים קראנק געווארען און האט ניט געקענט קומען.

חזן עקיבא בארענשטיין פון דער אנשי ענגלאנד שול, האט געמאכט די הזכרה.

מעיאר בערט וועמפ איז געוועזען דער ערשטער רעדנער.

עס איז ניט קיין אידישער מעמאריאל, ניט קיין בריטישער מעמאריאל, נאר אן אלוועלטליכער, האט דער מעיאר אנגעהויבען זיין רעדע.

לארד באלפור האט צוריקגעגעבען די אידען זייער האפנונג אויף לאנד, פארשטעהענדיג די אידישע רעכט אויף ארץ ישראל, צו דער זעלבער צייט איז ער געוועזען דער שטאטסמאן פון יושר און צדק.

דעם מעיאר'ס רעדע וועלכע איז געוועזען דורכגעדרונגען מיט דעם לעבען פון לארד באלפור, איז ווארעם אפלאדירט געווארען.

אטוירני דזשענעראל פרייס

אויף דעם פלאץ פון סער וויליאם מיולאק, טשיף דזשאסטיס פון אנטעריא, האט גערעדט אטוירני דזשענעראל פרייס. איהר אידען צאהלט היינט א חוב צו דעם מאן וואס איהר האט געליבט, וואס די וועלט האט געליבט, איהר טרויערט היינט אויף א מאן וועלכער האט געטראכט וועגען אייך, און איך באוואונדער דעם שטאלץ וואס נאך טויזענטער יארען פון זיין נע ונד, וואס אזוי לאנג נאכ'ן חורבן געדענקט איהר אייער לאנד, און טרויערט אויף דעם יעניגען וועלכער האט אייך פארשטאנען.

איך שליס זיך אן מיט אייך, מיט אייך אידען, מיט אייך בירגער, און מיר צוזאמען מיט דער גאנצער וועלט טרויערן אויפ'ן טויט פון לארד באלפור.

ראביי אבראמאוויטש

ראביי אבראמאוויטש, פון דער שערי שמים שול פון מאנטרעאל, האט געהאלטען א לענגערע רעדע וועגען דעם פארשטארבענעם.

די אידען פון דער וועלט שטעהען געבויגען פאר דעם קבר פון לארד באלפור, און אין יעדען'ס אויג איז פאראן א טרעהר.

אידען פארגעסען ניט די וועלכע העלפען זיי אין אויפבוי פון ארץ ישראל, און צו זיי קומט צו לארד באלפור, וועלכער האט פארשטאנען, אז דער עקזיסטענץ פון דער ,,ליגע אף ניישאנס'' וועט נאר דעמאלט זיין געזיכערט ווען די אידען וועלען זיין א נאציאן, מיט ארץ ישראל אלס זייער היימלאנד.

אטוירני דזשענעראל פרייס

א. ריינוויין

א. ריינוויין איז געווען דער לעצטער רעדנער, ער האט גערעדט אין אידיש. מיר זענען ניט געקומען ריידען וועגען לארד באלפור און זיין לעבען, נאר וועגען דער ירושה וואס ער האט אונז געלאזט אין זיין דעקלאראציע.

די באלפור ירושה מוז ווערען יענער דאקומענט אויף וועלכען דער אידישער גייסט זאל זיך אנשפארען.

דער מאראלישער כוח פון דער דעקלאראציע איז דער וואס נעהמט צוזאמען אלע אידען מיט איין געדאנק, מיט אונזערע מוסקולען אויפצובויען א אידיש לאנד.

מיט דעם געזאנג פון ,,התקוה'' איז דער אוונט פארענדיגט געווארען.

אלע ריכטונגען פארטראטען

אלע ריכטונגען זענען געוועזען פארטראטען ביי דעם מעמאראל, אויף דער ביהנע זענען געזעסען די קאנטראלערס קלאוד פיערס און ראבינס; די אידישע אלדערמאנס נייטען פיליפס און סעם פעקטאר; די רבנים הרב יעקב גארדאן און הרב וויינריב; דזשיי. דזשיי. גלאס און דזשיי. בריגדען; ע. עף. סינגער, קיי. סי. מ. פ. פ., משה געלבער, פרעזידענט פון ציון קאונסיל, און ד. דונקעלמאן וויצע פרעזידענט; מר. א. לעווין פון מאנטרעאל, און א רייהע אנדערע.

דער אוונט איז דורכגעפיהרט געווארען אויף א מוסטערהאפטען אופן, א דאנק די לעגיאנערען וועלכע האבען געהאלטען ארדנונג. די דעקאראטיווע זייט איז געטאן געווארען פון די הדסה טוערינס.

פרעמיער קינג'ס טעלעגראמע צו דער מעמאריעל פארזאמלונג

ניט קענענדיג אנוועזענד זיין ביי דער באלפור מעמאריעל, האט פרעמיער קינג צוגעשיקט די פאלגענדע טעלעגראמע:

,,איך שעץ זעהר די איינלאדונג צו קומען צו דער מעמאריעל פארזאמלונג וועלכע ווערט ארגאנזשירט פון די טאראנטאר אידען צו עהרען דעם אנדענקען פון פארשטארבענעם לארד באלפור, אבער ניט קענענדיג אנוועזענד זיין בין איך זעהר צופרידען וואס איך האב די געלעגענהייט צו זאגען א שבח וועגען איינעם וועמענ'ס בליק עס איז ניט געווען באגרעניצט אין די גרעניצען פון זיין לאנד אדער פאלק, נאר האט ארומגענומען די אספיראציעס פון אן אלטען פאלק וועלכען האט הויך געשעצט.

צווישען די פיעלע בייטראגען פון לארד באלפור צו דער ציוויליזאציע, וועט זיין דעקלאראציע וועגען פאלעסטינע פארבלייבען אלס די אויסשטעהענדע פאסירונג אין יעצטיגען יארהונדערט. מיט געבויגענע קעפ איבער'ן פרישען קבר פון לארד באלפור שטעהען ניט נאר די אידען, נאר אויך אלע אנדערע נאציאנאליטעטען און ראסען וועלכע האבען אין איהם פארלוירען אן איבערגעגעבענעם פריינד.

וו. ל. מעקענזי קינג.

פערצעהן יעריגער אינגעל דערשיסט א מענשען און ווערט נאך שטארק געלויבט פאר זיין גרויס העלדישקייט

נעשוויל, טענעסי, מערץ 30.

דייוויד פאינדעקסטער, 14 יאר אלט, האט דערשאסען זיין שוואגער ריימאנד סטאן, און ער ווערט דערפאר באוואונדערט פון אלע איינוואוינער אין שטאדט, און ער וועט נאך מעגליך באקומען א מעדאל פאר זיין העלדישקייט.

דייוויד האט געהאנדעלט שנעל און איבערלייגט, ווען זיין שוואגער אויפגערעגט פון אייפערזוכט האט צום טויט דערשאסען זיין פרוי און זיין שוויגער, דאס הייסט דייוויד'ס מוטער און שוועסטער, און האט שווער פארוואונדעט דייוויד'ס פאטער.

די טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט נעכטען אין פאינדעקסטער'ס הויז. ריימאנד סטאן איז געקומען אין הויז מיט'ן פעסטען באשלוס אז זיין פרוי זאל געהן צוריק מיט איהם וואוינען. ווען זי האט זיך אנטזאגט האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און האט צוערשט דערשאסען זיין שוויגער, דערנאך האט ער דערשאסען זיין פרוי. ארויסגעהענדיג פון הויז האט סטאן באגעגענט זיין פרוי'ס פאטער מיט זיין יונגען 14 יעריגען שוואגער. אהן א ווארט צו ריידען האט סטאן אויסגעשאסען און געטראפען דעם אלטען פאינדעקסטער'ן אין האנט.

דייוויד האט קיין מינוט ניט פארלוירען, ער האט געכאפט א האק וועלכע איז דערביי געלעגען און דערלאנגט סטאן'ען איבער'ן קאפ. ווען סטאן איז געפאלען פון דעם קלאפ, האט ער ארויסגעריסען דעם רעוואלווער ביי איהם פון האנט און האט צוויי מאל אין סטאן'ען אויסגעשאסען.

איך האב געמוזט ראטעווען מיין פאטער, האט דייוויד געזאגט, און ער איז דערפאר פון אלעמען געלויבט געווארען.

דער אלטער פאינדעקסטער וועט בלייבען לעבען, דער צושטאנד פון סטאן'ען איז אבער א שווערער, און עס איז צווייפעלהאפט אויב ער וועט בלייבען לעבען.

סאוועטען רעגיערונג ענדערט רעליגיעזע נעמען פון צוויי שטעדט

מאסקווע, מערץ 30.

די צענטראלע עקזעקוטיווע קאמיטע פון דער סאוועט רעגירונג האט נעכטען דורך א ספעציעלער פארארדנונג געביטען די נעמען פון נאך צוויי שטעדט אין סאוועטען פארבאנד.

די שטאדט באגאראדסק וועט זיך איצטער רופען נאבינסק. דער נאמען ,,באגאראדסק'' שטאמט פון דעם ווארט ,,באגאראדיצא'', דאס מיינט ,,גאט'ס מאמע'', אדער די ,,הייליגע מאריא''. און נאבינסק איז א נאמען נאך וויקטאר נאבין, אן אנגעזעהענער באלשעוויסטישער טוער.

די שטאדט סערגיעוו, וואס איז געווען נאכ'ן נאמען פון דעם ,,הייליגען סערגיי'', וועט זיך רופען זאגארסק, נאך דעם קאמוניסטישען מארטירער וואלאדימיר זאגארסקי, וועלכער איז פאראיארען דער'הרג'עט געווארען פון א באמבע.

היינט א פארזאמלונג פון היברו ליבעראל ליעג

אין ציון אינסטיטוט, בעווערלי סט., וועט היינט אוונט פארקומען אן אלגעמיינע פארזאמלונג פון דער היברו ליבעראל ליעג.

דער הויפט רעדנער ביי דער פארזאמלונג וועט זיין טראסטי דזשיי. דזשיי. גלאס, וועלכער וועט ריידען איבער דער טעמא ,,די אנטוויקלונג פון אידישע רעכט אין קענעדע''.

באקומט א גרעסערע שטראף

ווארשא, מערץ 30, (איטא).

דער אפעלאציאנס געריכט צו וועלכען דעפוטאט גרינבוים'ס זוהן האט אפעלירט געגען דער שטראף פון א יאר און א האלב געפענגניש וועלכעס איז אויף איהם ארויפגעלייגט געווארען פאר באלאנגען צו דער קאמוניסטישער פארטיי, האט נאך די שטראף פארגרעסערט אנשטאט פארלייכטערען.

דער אפעלאציאנס געריכט האט אומגעביטען דעם אורטייל צו 4 יאר געפענגניש און דערצו זאל ער נאך פארלירען זיין בירגער רעכט.

דעפוטאט הארטגלעס האט פארטיי־

פוילען האט שוין א נייעם פרעמיער

ווארשא, מערץ 30

קאלאנעל וואלערי סלאוועק האט היינט פארמירט א נייעם קאבינעט אויף בארטעל'ס פלאץ. אלע מיניסטארען פון בארטעל'ס קאבינעט זענען אריין אין דעם נייעם קאבינעט, אויסער דער יוסטיץ מיניסטער וועלכער איז יעצט סטאניסלאוו קאר.

אידישע באהן אנגעשטעלטע אין רומעניע וועלען מעגליך פארלירען שטעלעס

וויען, מערץ 30, (איטא).

די אידישע באאמטע אויף די רומענישע אייזענבאהנען האבען מורא, אז זיי וועלען פארלירען זייערע שטעלעס, אלס רעזולטאט פון א צושריפט וואס די אייזענבאהן דירעקטארען אין טאמעסוואר האבען דערהאלטען פון דער רעגירונג צו רעגיסטרירען אלע אידישע, אונגארישע און דייטשע באאמטע אויף די באהנען, און צושיקען א ליסטע קיין בוקארעסט.

די מורא פון די אידישע אנגעשטעלטע נעהמט זיך פון דעם, וואס לעצטענס האבען רעגירונגס פאבריקען אפגעזאגט א צאהל אנגעשטעלטע פון די מינדערהייט־פעלקער אין רומעניע.

קלאנג אז מאדאם מיכאלאווסקי האט דערמארדעט איהר מאן, וועלכער פלעגט לעבעדיג מאכען טויטע חיות

מאסקווע, מערץ 30.

קלאנגען האבען זיך פארשפרייט, אז פראפעסאר מיכאלאווסקי איז דערמארדעט געווארען פון זיין אייגענער פרוי.

פראפעסאר מיכאלאווסקי, וועלכער איז געווען איינער פון די גרעסטע פיזיאלאגען אין סאוועט־רוסלאנד מיט א נאמען אין דער גאנצער וועלט, איז געפונען געווארען א דערשאסענער אין זיין לאבאראטאריע, און נעבען איהם האט מען געפונען א רעוואלווער. לכתחילה האט מען געהאלטען, אז מיכאלאווסקי איז באגאנגען זעלבסטמארד, איצט אבער איז מען חושד, אז ער איז ערמארדעט געווארען.

מיכאלאווסקי האט יארען נאכאנאנד געמאכט עקספערימענטען, וואס האבען איהם געגעבען א גרויסען נאמען אין רוסלאנד ווי איבער דער גאנצער וועלט. זיינע עקספערימענטען פלעגען באשטעהן דערין, וואס ער פלעגט נעמען א מאלפע, אפצאפען פון איהר דאס גאנצע בלוט, און נאכדעם ווי די מאלפע איז שוין געווען ,,טויט'' א מעת־לעת פלעגט ער זי צוריק לעבעדיג מאכען דערמיט, וואס ער האט אין איהרע אדערן צוריק אריינגעשפריצט דאס אפגעצאפטע בלוט.

די דאזיגע עקספערימענטען זיינע און דאס שפילען זיך מיט לעבען און טויט האט שטארק אויפגערעגט די פאנאטיש־רעליגיעזע מענשען אין און ארום טאשקענט. אויך זיין יונג ווייבעלע איז געווען געגען זיינע עקספערימענטען. נאך מעהר, ווען ער האט געהאלטען ביים פארענדיגען איינע פון זיינע פראבען איז זיין ווייבעל פלוצים אנגעקומען און אלץ קאליע געמאכט.

פרעגט זיך, פארוואס איז זי געווען געגען זיינע עקספערימענטען און פארוואס האט זי צושטערט איינע פון זיינע פראבען? איז זי געווען אונטער'ן איינפלוס פון א קאנטער־רעוואלוציאנערער קליקע, וואס איז פאראינטערעסירט אין ארונטעררייסען די וויסענשאפט? דאס איז די מיינונג פון א טייל פון דער סאוועטישער פרעסע. אנדערע אבער האלטען, אז זיין פרוי איז געווען געגען פראפעסאר מיכאילאווסקי'ס עקספערימענטען פשוט דערפאר, ווייל ער איז געווען אזוי פאראינטערעסירט אין זיינע וויסענשאפטליכע ארבייטען, אז ער האט פארנאכלעסיגט זיינע פליכטען צו זיין פרוי און דער פאמיליע.

ציוניסטען זענען גרייט אויף קאמפראמיסען מיט דער בראנדייס גרופע.

פיטסבורג, פא., מערץ 30, (איטא).

אין א סטייטמענט צו דער היגער צייטונג ,,דזשואיש אינדיקייטאר'', האט דער מיטגליד פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער אדמיניסטראציע, אב. גאלדבערג, ערקלעהרט, אז די אדמיניסטראציע איז גרייט איינצוגעהן אויף קאמפראמיסען, אום צו געווינען אזא פיהרער, ווי ריכטער לואי ד. בראנדייס, פאר דער ציוניסטישער באוועגונג.

פון דער אנדערער זייט, האט ער געזאגט, איז נויטיג, אז דערביי זאל די איצטיגע אדמיניסטראציע ניט געשטערט ווערען, נאר אלע ציוניסטען זאלען בלייבען פאראייניגט. די ציוניסטען באדויערען, וואס פון דער קאנפערענץ אין וואשינגטאן מיט ריכטער בראנדייס איז [illegible]ניט געווארען — האט מר. גאלדבערג געזאגט.

פעדעראלער ארבייטס מיניסטער וועט פארלייגען א ביל אין פארלאמענט פאר אן 8 שטונדיגען ארבייטס טאג

אטאווא, מערץ 30.

דער האנארייבעל פיטער היגען, דער ארבייטס מיניסטער אין פעדעראלען קאבינעט, וועט די וואך אריינברייגנען א ביל אין דער לעגיסלאטור, צו שאפען אן 8 שטונדיגען ארבייטס טאג פאר אלע ארבייטער וועלכע זענען באשעפטיגט דורך קאנטראקט אדער טאג ארבייט אין קענעדע.

אין דעם ביל וועט אויך זיין א פונקט וועגען דעם, אז א געהעריגער געהאלט זאל געצאהלט ווערען צו ארבייטער.

ביז יעצט האט זיך געפיהרט, אז בלויז דורך אן ארדער אין קאנסיל האט אזוינס געקענט דורכגעפיהרט ווערען, און די ארבייטער וועלכע זענען באשעפטיגט געווארען האבען געקראגען געצאהלט לויט די לאקאלע אומשטענדען, דאס הייסט אין שטעדט אדער פלעצער וואו עס זענען פאראן שטארקע יוניאנס האבען די קאנטראקטארס געמוזט צאהלען יוניאן ווייגעס, אבער דערפאר האבען די ארבייטער געשקלאפט אין פלעצער וואו קיין יוניאנס זענען ניטא. אזוי אז ביי פיעל רעגירונגס אונטערנעהמונגען, האבען ארבייטער געארבייט גאנץ לאנגע שטונדען און האבען באקומען זעהר קליינעם געהאלט.

דער האנארייבעל פיטער היגען וויל מיט זיין ביל אפשאפען דעם ביז יעצטיגען צושטאנד אויפ'ן ארבייטער מארק, און עס איז קיין צווייפעל אז דער ביל וועט אנגענומען ווערען.

רויבער מאכט 5 ,,האלד אפס'' אויף גאזאלין סטיישאנס

אין די לעצטע 24 שטונדען האבען באנדיטען געמאכט פינף ,,האלד אפס'' אויף גאזאלין סטיישאנס אין טאראנטא.

דעם לעצטען ,,האלד אפ'' האבען רויבער נעכטען 11 אזייגער ביינאכט געמאכט אויף דעם אימפיריאל גאזאלין סטיישאן אויף קארנער יאנג און בעלאיל סטריט, און זענען אנטלאפען מיט 300 דאלאר.

אין יעדען פאל האבען זיך די רויבער באנוצט מיט רעוואלווערן צו סטראשען די אנגעשטעלטע.

צום טויט פאראורטיילטער ווערט פארשטיינערט ווען מען זאגט איהם אז ער איז באגנאדיגט געווארען

אסינינג, ניו יארק, מערץ 30.

ווען דזשאהן ה. שיהי, דער הויפט אויפזעהער, האט נעכטען אנגעזאגט דעם צום טויט פאראורטיילטען פרעד. וו. עדעל, אז דער גאווערנאר האט זיין שטראף פארביטען צו לעבענס־לענגליכען געפענגניש, איז פרעד צוערשט פארשטיינערט געווארען און האט קיין ווארט ניט געקענט ארויסריידען, און ווען ער איז אביסעל צו זיך געקומען איז ער געפאלען אין חלשות און מען האט איהם געמוזט אפפיהרען אין געפענגניש שפיטאל.

14 חדשים איז פרעד עדעל אפגעזעסען אין טויטען הויז, פיער מאל האט מען איהם שוין פארבארייטעט צום טויט, און ער האט פיער מאל געגעסען דעם לעצטען מאלצייט, אבער יעדעס מאל איז ער אין דעם לעצטען מאמענט געראטעוועט געווארען דורכדעם וואס דער גאווערנאר האט באפוילען די הינריכטונג אפלייגען.

פרעד עדעל איז פאר'משפט געווארען צום טויט פאר דערמארדען די אקטריסע עמאלין הערינגטאן, דאס איז געווען אין 1027. די באווייזע געגען איהם זענען זעהר שוואכע, און פיעלע פראמינענטע מענשען האבען זיך פאראינטערעסירט אין זיין שיקזאל, ביז צום לעצטען מאל האט גאווערנאר רוזוועלט די שטראף פארביטען צו לעבענסלענגליכען געפענגניש.

ווען שיהי איז געקומען איהם אנזאגען די גוטע בשורה איז פרעד ביי די ערשטע ווערטער געבליבען פארשטיינערט, עס האט גענומען א לענגערע וויילע ביז ער איז צו זיך געקומען, דערנאך איז ער געפאלען אין חלשות.

ארעסטירטע פרוי פאסט דרייסיג טעג איידער מען לאזט זי ארויס פון געפענגניש

פאריז, מערץ 30.

מאדאם מארטהא האניו האט אזוי לאנג געהונגערט אין געפענגניש ביז די רעגירונג איז געצוואונגען געווען ארויסצולאזען זי אויף בייל, און זי האט אויפגעהערט צו הונגערן בלויז ווען מען האט זי היינט ארויסגעלאזען אונטער 32 טויזענט דאלאר בייל.

מאדאם האניו איז ארעסטירט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט איהר פינאנציעלען פלאנטער אין דער צייטונג ,,גאזעטא דע פראנס'', וועלכע זי האט ארויסגעגעבען. און די גאנצע צייט וואס די ביכער פון דער צייטונג זענען אונטערזוכט געווארען האט מען זי געהאלטען אין געפענגניש.

איבער א יאהר איז מאדאם האניו געזעסען אין געפענגניש, איהר פראצעס האט ניט געקענט פארקומען ווייל די ביכער פון די געשעפטען זענען ניט געווען אונטערזוכט געווארען, און אויף בייל האט מען זי ניט געוואלט ארויסלאזען, און געגען דעם האט זי ניט אויפגעהערט צו פראטעסטירען. די פראטעסטען האבען אבער ניט געהאלפען, און זי האט דערקלעהרט א הונגער סטרייק.

דרייסיג טעג האט זי געסטרייקט. מ'האט זי פרובירט שפייזען מיט גוואלט, עס האט אבער ניט געהאלפען, און מען האט זי געמוזט ארויסלאזען.

100,000 קאמפאני באנדס

זענען ביי אונז אין האנט, צו אינוועסטען אויף ערשטע און צווייטע מארגידזשעס.

לאיערס ראטשטיין און שער

בארריסטערס, סאליסיטארס און נאטארי פאבליק
511 פעדעראל בילדינג, 85 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עדלייד 5808.

דייווים האט געמופט פון ספעדיינע

אין אן אייגענעם נייעם גרעסערן סטאר
ספעשעל מאווינג סייל לכבוד יום טוב.
גרויסע בארגיינס אין באיעס און מענער סוטס
און ספרינג קאוטס

מיר האבען צוגעגרייט א גרויסען סטאק פון די בעסטע ווארעס און שעהנסטע סטיילס, צו די בילינגסטע פרייזען.
מיר מאכען אייך צו ארדער מיט גרויס צופרידענהייט.
א ספעשעל סטאק פאר סטארקיפערס. — קומט און איבערצייגט אייך.

דייווים באיעס קלאדינג
546 דאנדעס סט. וו. טעל. טרינטי 7974
נעקסט דאר פון "אידישען זשורנאל".

איר דארפט

זיכער האבען

א נייעם סוט אדער ספרינג קאוט אויף פסח און ספרינג

אויב איר ווילט די שענסטע און לייטעסט סטיילס
נייעסטע ווארעס

האט אהערט גלייך—

אייער סוט אדער ספרינג קאוט, ביי אונז.
הונדערטער צופרידענע קאסטימער זענען אונזער בעסטע גאראנטיע.

שטיינהויז און גרינבוים

ערשט־קלאסיגע מענער שניידער
500 קווין סטריט, וועסט
טעלעפאן טרינטי 0738

בלויז 10 פראצענט איינצאהלען

באלאנס 10 מאנאטען אויסצוצאלען
קיין אינטערעסט גערעכענט
באשיינט אייער הויז לכבוד יום טוב מיט א

נייעם טשעסטערפיעלד סעט

פארשידענסטע דעזיינס, גאראנטירטע ארבייט, גרויסער אויסוואל. ספעציעלער סייל אויף פלאר לעמפס. סעטס פון $120 און העכער.
מיר מאכען אייך צו ארדער, לויט אייער אויסוואל. קומט און איבערצייגט זיך. דער סטאר איז אפען ביז 11 יעדען אווענט.
מ. יולאפסקי, מענעדזשער.

STANDARD UPHOLSTERING
681 BLOOR ST. WEST (Manning & Clinton)
LLoydbrook 5924

ווען איהר דארפט א מצבה ווענדעט זיך צו

גאלדבערג בראדערס

וואו איהר זייט זיכער פאר ראיעלע באהאנדלונג. זעהט אונזער סטאק, ווי אויך אונזער ארבייט. וועלכע ווערט געמאכט מיט נייע מאדערנע מאשינען. די לעטערס ווערען געארבייט ביי "סאנד־בלוסט", וועלכע ווערען טיעף אויסגעבלאזען און געקלינט ביי לופט "טולס".
אויף אייער פארלאנג קומען מיר צו אייך מיט א קאר.
קומט אין אונזער נייעם בילדונג:
קארנער סט. פעטריק און דאנדעס. טעל. עלגין 8820
טעלעפאן עדלייד 3480.

וואוינונגען	א. גאלדבערג 90 מיקאל סטריט.	עדלייד 2557
	ה. גאלדבערג 117 מיקאל סטריט	עלגין 8820

מ צ ב ו ת

די אידישע אנטאריא מאנומענטאל קאמפ.

יעקב טשאפליק און מר. דאנלאס

לאזט וויסען די אידישע איינוואוינער אז דיזען יאהר וועלען אונזערע ארדערס געמאכט ווערען מיט די לעצטע און נייע מאדערנע מאשינערי, וועלכע וועט אונז געבען א מעגליכקייט מאכען שעהנער און בילינער ווי איבעראל.
אונזער אדרעס איז:
631 דאנדעס סטריט וועסט
(קארנער דעניסאן) טעלעפאן טרינטי 3921
טעלעפאנירט אונז און מיר וועלען אייך באזוכען
עסטימייטס פ ר י י.

דער אידישער קעניג

היסטאריש־שפאנענדער ראמאן פון חורבן בית ראשון, ביז בנין בית שני.

באארבייט ספעציעל פאר'ן „זשורנאל"

פון י ב ם

(61־טע פארזעצונג)

ווייל ער פארשטעהט ניט ווי גרוויזאם די אידען האבען געגען איהם געהאנדעלט. ווען ער זאל דאס פארשטעהן האט ער באדארפט אלע אידען אויסשלאכטען אין איין טאג, דארום מוז איך מיך דא אריינמישען, און איך וויל שוין ארבייטען פאר איהם אויך. איך וועל דיר ווייזען אז איך האב פאר קיין זאך קיין מורא. און אלע דיינע אידען זיינען טאקע ניט מעהר ווי קליינע מילבען.

רבי אליעזר האט זיך געפרובירט שטילען דעם כעס פון דעם אומענשען, אבער וואס מעהר ער האט גערעדט איז ספארוסרופוס מעהר אין כעס געווארען, און ער האט געשווארען אז ער מוז מאכען פון אלע אידען א בארג אש.

ער איז ארייגעלאפען אין זיין בודואר, און האט זיך דארט פרעכטיג אנגעקליידעט, און רבי אליעזר איז נאך אלץ געזעסען אויף זיין פלאץ העכסט פארצווייפעלט. ער האט אבער געהאפט אז ביי דעם הער פירשטין וועט דער כעס איבערגעהן. ער האט זיך אבער ענדליך ארום געזעהן אז ער האט א טעות געמאכט. דען אין צוויי שטונדען ארום איז ספארוסרופוס ארויסגעגאנגען פון זיין בודואר, און אלס ער האט דערזעהן רבי אליעזר'ן זיצענדיג אויף זיין פאריגען פלאץ האט ער מיט א שמייכעל געזאגט, דו ביסט נאך דא איד, דו ווארטס געוויס אויף מיין לעצטען אנטווארט, מוז איך דיר זאגען אז אזוי ווי איך האב געזאגט אזוי וועט דאס זיין. איך געה יעצט צו דעם קייזער איהם בעטען ער זאל מיר ערלויבען פאהרען צו מיין ברודער און זאל מיר אין די הענט איבערגעבען דיינע אידען איך זאל מיט זיי טאן וואס איך וועל וועלען, איך רעכען אז נאך היינט וועל איך מאכען מיין רייזע. אויב דו ווילסט קאנסטו אויך מיט מיר פאהרען וועסטו ראכע זעהן אן דיין פיינד בר כוכבא, דו וועסט זעהן ווי איך וועל דארט הייסען פון איהם איינציגע אדערען ציהען, און שטיקער פלייש שניידען.

מיט בר כוכבא'ן מאגסטו טאן וואס דו ווילסט. נאר די איבעריגע אידען זאלסטו ניט טשעפען.

ניט טשעפען זיי? האט ספארוסרופוס מיט א גיפטיגען שמייכעל געענטפערט — דו ווילסט איך זאל זיי שוינען? דו ווייסט דען וואס זיי האבען מיר געטאן?

דיר? וואס האבען זיי דיר געקאנט טאן?

זיי האבען מיר אזוי פיעל שמערצען פארשאפט וואס איך בין שיעור ניט געשטארבען, דען דער קייזער וועלכער האט מיין ברודער טורנוסרופוס'ן געזעצט אויף אזא שטעלע נאר צוליעב מיר, דער קייזער מאט מיר אלע ווייליגע פארווירפע געמאכט וואס מיין ברודער פארשמוצט די רוימישע עהרע דערמיט וואס ער קאן קיין געשעפט פיהרען. דו פארשטעהסט כאטש ווי אזעלכע פארווירפע האבען מיר געשמעקט דאס איז מיין ברודערס איינציג גליק וואס דער קייזער האט מיך ליעב. ווען ניט וואלט ער איהם שוין לאנג פון זיין שטעלע אראפגעווארפען, און איך וואלט ניט געהאט וואו דאס פנים צו בעהאלטען פאר חרפה און דאס איז צוליעב דיינע פארפלוכטע אידען, וואגסטו זיך צו זאגען איך זאל זיי ניט טשעפען, איך זאל זיי שוינען, ניין זאג איך דיר! איך וועל דאס זיי ניט פארגעסען, און ווי ווייט מיינע קרעפטען וועלען קאנען וועל איך מיך אן זיי נוקם זיין, און אויב דו ווילסט איך זאל דיר א פריינדין בלייבען זאלסטו זיך ניט וואגען אויסריידען פאר זיי א גוט ווארט.

(דאס פערצעהנטע קאפיטעל)

א שרעקליכער בעשלוס

וואס איז דאס געווארען מיט אסנת'ן?

די פראגע האבען געפרעגט אלע וואס האבען זי געקאנט, עס איז גאר ניט געווען צו דערקענען אז דאס איז די זעלבע אסנת וואס געווען, וואו איז פארשוואונדען געווארען איהר מונטערקייט, איהר פרעהליכקייט, וואו איז איהר העלדענמוטה איהר שטאלץ?

מיט יעדען טאג איז זי אלץ מעהרער מעלאנכאלישער געווארען. זי האט אויסוויינט אלע איהרע בעקאנטע, אלע שטוביגע איינגעהער, זאגאר איהר פאטער.

רבי עקיבא וועלכער איז געווען שטארק באזארגט וועגען דער אידישער שלעכטער לאגע. און וועגען דעם שווארצען גרויזאמען צוקונפט וואס האט זיי ערווארטעט, האט אנפאנגס גאר ניט באמערקט ווי זיין איינציגע ליעבע טאכטער זיצט אימער פארצווייפעלט און פארקימערט, ער האט גיט באמערקט ווי זי עסט כמעט ווי גאר ניט, און שלאפט קיינע נעכט, ער האט ניט געזעהן ווי זי שוועבט ארום דורך די נעכט ווי א שאטען פון איין צימער אין צווייטען, אדער אויף דעם גרויסען הויף פון דעם הויז וואו זיי וואוינען. ער האט דאס אלעס ערפאהרען ערשט דאן אלס זיין געטרייער דיענער מנשה האט איהם אויף דעם אויפמערקזאם געמאכט, דא האט דער צארטליכער פאטער פלוצלינג די אויגען געעפענט און האט דערזעהן אז זיין טאכטער געפינט זיך אין א גרויס געפאהר.

ער האט אנגעהויבען מיט איהר צו ריידען, זי צו פרעגען די אורזאכע פון איהר זאנדערבארער אויפפיהרונג, אבער זי האט איהם מיט איהר געוואוינליכען שמייכעל געענטפערט אז ער האט זיך ניט וואס צו שרעקען, אז זי איז די זעלבע אסנת וואס פריהער.

נאר איין מאל אלס ער איז צו איהר שטארק צוגעשטאנען זי זאל איהם זאגען וואס מיט איהר איז, האט זי איהם געענטפערט: איך פארשטעה דיין פראגע ניט פאטער, דו ביזט דען ניט בעזארגט? ניט פארצווייפעלט? ווייסטו דען ניט אז דאס אונגליק וואס האט אלע אידען געטראפען האט אויף מיר זעהר א שלעכטען איינדרוק געמאכט.

אבער מיט דיין קומער וועסטו די אידישע לאגע ניט אפרבעסערען — האט רבי עקיבא געזאגט — און דו ווייסט דאך אז די פארלארענע זאך וואס מען קאן שוין ניט מעהר געפינען מוז מען פארגעסען.

(ווערט פארזעצט)

די אלטע שעהנע מדה פון מעות חטים

„מעות חטין" איז איינע פון די שעהנסטע מידות וואס אידען פארמאגען. די דאזיגע מידה איז אין איינקלאנג מיט דעם געפיהל פון אידישען רחמנות, מיט דער פאראנטווארטליכקייט וואס יעדער איד פיהלט פאר די ארעמע און ליידענדע וואס געפינען זיך צווישען אונז.

קיין איך קען זיך ניט פארגינען אוועקזעצען זיך ביים סדר־טיש און הנאה האבען פון די פסח'דיגע מאכלים און פרעהען זיך מיט דעם שעהנעם פרייהייטס יום טוב, אזוי לאנג ווי ער ווייסט, אז עס געפינען זיך פיליכט אזעלכע וואס האבען ניט קיין מצות און מוזען ליידען נויט.

און כדי דאס צו פארמיידען איז איינגעפיהרט געווארען צו זאמלען ערב פסח מעות חטין — דאס הייסט געלט אויף מצות און צו פארטיילען מצות און אנדערע שפייזען ווי אויך געלט צו ארעמע מענשען. דער דאזיגער מנהג ווערט אפגעהיט אומעדום. אין יעדען לאנד און אויך דא אין אמעריקע. ווי ווייט אידען האבען געזארגט פאר ארעמע לייט קען מען זעהן פון דעם „כהא לחמא עניא" וואס ענדיגט זיך מיט די ווערטער כל דכפין יתיי ויכול, כל דצריך יתיי ויפסח. דאס הייסט יעדער וואס איז הונגעריג קען אריינקומען און עסען, און יעדער וואס איז נויטבאדערפטיג קען אריינקומען און פראווען פסח. דאס איז איינגעפיהרט געווארען פאר וואנדערענדע אידישע ארעמע־לייט וואס קומען אמאל אן צום סדר אין א אידישען ישוב. זיי קענען אריינקומען אין יעדער אידישער הויז און מען וועט זיי אויפנעהמען ווי ליעבע געסט, אוועקזעצען זיי ביים טיש און גיבען זיי פון אלעם גוטען.

רעדענדיג וועגען פסח, מצה, און מעות חטין, ווילען מיר דא אנווייזען אויף א אינטערעסאנטען פאקט: צווישען די טויזענטער און טויזענטער פונטען מצות וואס ווערען אויסגעטיילט אין אמעריקע און אנדערע לענדער צו ארעמע פאמיליעס יעדען ערב פסח, קענט איהר טרעפען ניינציג פראצענט מאנישעוויטץ מצה. ווארים די אידען וואס טיילען אויס די מצות ווילען, אז אויך די ארעמע פאמיליעס זאלען הנאה האבען פון דער בעסטער, פרישסטער און געשמאקסטער מצה וואס איז פאראן, און דאס איז די מאנישעוויטץ מצה, די מצה מיט אלע מעלות.

פייפערהענגינג און פעינטינג

אייער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פעינטער נעהמט אן קאנטראקטן דזשאבס צו די בילינסטע פרייזען. די בעסטע ארבייט גאראנטירט. קיין דזשאב צו קליין אדער צו גרויס. עסטימייטס פריי
סעם קאץ, 166 אסינגטאן עוו.
לאידברוק 2350.

ארבעה מי יודע?

מיט פיער זאכען צייכענען זיך אויס די קייקס, מאקאראנעס, און פארשיעדענע צוקערווארג, וואס ווערען געמאכט אויף פסח אין

מר. שיפ'ס פעקטארי

אין 176 עלם סטריט

1) מיט א הכשר פון ועד הרבנים.
2) מיט'ן זעלטענעם ריינקייט.
3) מיט'ן גוטען געשמאק און טעם.
4) מיט'ן כשרות למהדרין מן המהדרין.

דאס אלעס טראגט דעם סימבאל פון דעם באפרייאונגס יום טוב.
דאריבער פארגעסט ניט צו פארלאנגען ביי אייער דיעלער קלמן שיפ'ס סחורה ווערט איהר געוויס האבען א פרעהליכען און א כשר'ן יום טוב.
ארדערס ווערען פינקטליך דעליווערט.
דער אדרעס איז:

176 עלם סטריט
טעלעפאן טרינטי 1233.
רעזידענץ טרינטי W 9565.

חזן ב. וולאדאווסקי

היגיעניש - געשולטער סוירדזשען

מוהל

— אויך —

מאדערנער מסדר קדושין

סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערן פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער.
קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט אנטזאגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראנזוויק עווניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
ארימע אומזיסט.

PAT ELO

דזשענעראל קאנטראקטאר

איבערפירען און אויפהויבען הייזער.
נייע קעלערס געמאכט קאמפליט.
ארבייט גאראנטירט
128 אוירלסקארט עווניו
קענוואוד 2077.

רעוו. ש. ז. גרינגארטען

אנערקענט אין אלע האספיטעלער
אלס מוהל
פון ערשטען גראד.
אויך אן
אינטעליגענטער
מסדר קדושין
רופט מיר אויף אייערע שמחות. איך וועל אייך דיענען צו דער בעסטער צופרידענהייט.
פאר ארימע אומזיסט
מיין אדרעס:
395 מארקהאם סטריט
טעלעפאן טרינטי F 8406.

שיקט אייערע קרובים באצייטענס

הילף אויף פסח

קומט אדער טעלעפאנירט אייער ארדער
— צו —

חפצ"ס שיפסקאנטאר

DOMINION TICKET OFFICE
(עדלייד 5971)
143 קווין סט. וועסט
אמעריקאנער דאלארן געצאלט איבעראל.
געלט געשיקט 2 מאל טעגליך.
ביליגע רעיטס.
שיפסקארטען, בירגער־פאפירען, אינשורענס. 13 יאר אין ביזנעס.

צו פארקויפען

צו פארקויפען באיש'ע סוטלאך צו 5 דאלאר, גוטע ווארעס און גוטע ארבייט. קומט און קויפט וואס שנעלער. איהר וועט זיין צופרידען. 207½ דאנדעס סט. וועסט, קארנער יוניווערסיטי.
4137-4-1

צו פארקויפען א הויז אדער בייטען מיט אלע קאנוויניענס. בעק ליין, גאראדזש דאפרען סטריט, נעבען דאנדעס, פרעגען 984 קווין וועסט מר. קארב.
60-3-31

8 רומיגע הויז צו פארקויפען 268 גרייס סטריט, סטים היט, הארדוואוד פלארס. גאראדזש.
61-3-31

ווינדזאר אנטעריא צו פארקויפען אייז קריעם פארלאר, גאראנטירט א לעבען צו מאכען, אורזאכע אויפ'ן פלאץ. טעלעפאנירט בווירנסייד 8225 אדער שרייבט מר. קאהען 604 וואוינדאט איסט ווינדזאר אנטעריא.
58-4-1

צו פארקויפען א היינצמאן פיאנא, גענוצט געווארען פאר א יאהר צייט. אורזאכע פארלאזט די שטאדט.
פרעגען 29 נעסא סטריט.
38-3-31

צו פארקויפען א סינגער נעה מאשין ביליג. פרעגען 19 באלדווין סטריט.
***

צו פארקויפען א שעהנעם סאדא פאונטען, קעש רעדזשיסטער, וואל קייסעס, עלעקטריק פיקסטשורס, טייבעלס, טשערס, עלעקטרישע אייז באקסעס, געז סטאווס, און אנדערע אייז קריעם פארלאר ארטיקלען ווי קאט גלאז, און א. ז. וו. אלעס איז באנוצט געווארען אין ערשט קלאסיגען גוט באוואוסטען אייז קריעם פארלאר ביזנעס. איינצעלנע שטיקלאך אדער אינגאנצען, ווערט פארקויפט בחצי חנם, ווייל מיר גיבען אויף דעם ברענטש. אזא געלעגענהייט טרעפט זיך זעלטען. קומט שנעל, און קויפט די גרויסע בארגיינס.
דייאנא טי רומס, 726 קווין סטריט איסט. טעלעפאן גלאדסטאן 2751.
13-4-1

א בארגיין צום שנעלען קויפער, א סאליד בריק־זומער האטעל, 16 רומס, א בריק סטייבעל און אן ארטשארד, אלע קאנוויניענס. ניט ווייט פון טאראנטא, נעבען א וואסער און א סטיישאן. מעסיגער פרייז. פרעגען 284 ראבערט סטריט, מר. שוגערמאן.
52-3-31

165 באלדווין סטריט. פארקויפט פעריל טליתים, וואלענע, זיידענע, קאפעלס, מחזורים, סידורים.
53-3-31

אן איסטאבלישד קאסטאם געשעפט, מוז פארקויפען, אין א נייעם ביזנעס געגענד. אורזאכע קראנקהייט. שרייבט זשורנאל באקס 917.
40-4-2

פייפער הענגינג און פיינטינג

איך מאך די בעסטע דזשאבס אין פיינטינג און פייפערהענגינג. גוט און ביליג. בייסטע צופרידענהייט. טעלעפאנירט גלייך טרינטי W 7304.
מ. קירשענבוים 30 קאר סטריט.

וויכטיגע נייעס

צו מיינע בעסטע פריינד און קאסטומער. אייער אלטע באקאנטע דרעסמייקערין מרס. גלאסמאן איז שוין צוריק אין איהר סטאר און האט א סטאק פון די שעהנסטע און לייטעסט סטיילישסטע דרעסעס ווי אויך ספרינג קאוטס צו די בילינגסטע פרייזען. אויך דרעסעס און קאוטס געמאכט צו ארדער אין אלע סייזען ביליג.

איך דאנק אייך פאר פאטראנייזען מיר ביז יעצט, און האף אויף אייער פריינדשאפט אויך אויף ווייטער.

קומט און זעהט מיין שעהנעם סטאק אויב ניט צופרידען קריגט איהר אייער געלט צוריק.

מרס. גלעסמאן
314 קאלעדזש סטריט
טעלעפאן קינגסדייל 9635.

פארלאנגט

פארלאנגט פארהייראטע מענער, מר זען האבען שעהנעם אויסזעהן און היי סקוהל עדיוקיישאן צו מענעדזשען אוט־סייטינג סטארס. פרעגען דר. טונא באלסאם רעמעדיס 436 קווין וועסט.
2047-3-31

פארלאנגט א דערפאהרענע פרוי סופערוויזאר פאר די מוטערס און בייביס זומער רעסט האום אין בראנטע. א פרוי וואס האט א ידיעה אין ערשטע מעדיצינישע הילף. ארבייט פון 15־טען יוני ביז דעם אנהויב סעפטעמבער. טעלעפאנירט מרס. טילל, הילקרעסט 8095, 83 בווירנסייד דרייוו.
2051-3-31

גאראנטירטע וואקואום קלינערס, פון 15 דאלאר און העכער. 12 מאנאטען גאראנטיע מיט יעדען קלינער. טעלעפאנירט אדער קומט פאר א דעמאנסטראציע.
דזשענעראל וואקואום קא. 174½ ביטרים סטריט.
הילקרעסט 3880.
***

א פריוואטע נורס

א אידישע, גראדואירט אין קיעוו, געווען פיער יאהר אין מאונט סיני האספיטאל, נעהמט אן נוירסינג אין יעדע קיים. פרעגען ל. גאמער, 120 יוקליד עוועניו, טעלעפאן טרינטי W 4480.
4043-4-11

די קעפיטאל לייף אינשורענס קא. וויל ענטוויקלען איהר ביזנעס אין טאראנטא צווישען אידען און ספעציעל גינסטיגע קאנטראקטען וועלען געשלאסען ווערען מיט פעהיגע אידישע אגענטען. זיך ווענדען רום 901 קאנקארד בילדינג 100 עדלייד וועסט, צווישען 1 ביז 3 אזייגער טעגליך.
2052-4-2

א יונגע נורס פארלאנגט א פאזישאן אין א דאקטארס אדער דענטיסטס אפיס ווי אויך פריוואטע נוירסינג.
טעלעפאן טרינטי 9584.
***

פארלאנגט א שעהנע פארנישד רום, ביי א פיינע פאמיליע, פאר צוויי יונגע מיידלאך. אין דעם געגענט פון ספעדינא און באטהורסט. מעלדען אין זשורנאל באקס 1000.
***

דריי דייטשע פרויען פארלאנגען צו טאן הויז ארבייט ביי שטונדע, טאג, וואך אדער מאנאט. פרעגען 215 עלם סטריט.
12-3-31

פארלאנגט א מיידעל צו הויז ארבייט פרעגען 9 ראשהאלם דרייוו.
2053-3-31

געפונען א בייטעלע מיט געלט שבת אין 15 סענט סטאר. פרעגען ביי מר. סעם בעלמאן, 68 נעסאו סטריט.
63

צו פאררענטען

צו פאררענטען א פוירנישד רום ביי אן אנשטענדיגע פאמיליע מיט אלע קאנוויניענס. אין הארץ פון אידישען געגענט. פרעגען 287 קאלעדזש סטריט.
***

צו פאררענטען א פארנישד רום מיט אלע קאנוויניענס. פרעגען 280 מיידזשאר סטריט.
***

צו פאררענטען א סטאר אין אידישען געגענט מיט פיקסטשורס, גוטער פלאץ ארום "זשורנאל". פרעגען ביי טעלעפאן טרינטי 1482. דעם שליסעל קען מען נעהמען אין זשורנאל אפיס.
2041-4-20

46 סענטער עוועניו צו פאררענטען א סטאר מיט רומס. איינגעטרייט אלס גראסערי פאר 19 יאהר, 30 דאלאר א מאנאט, מיט אלע פיקסטשורס. אורזאכע מופט פריוואט. פרעגען קענוואוד 1427.
28-4-3

צו פאררענטען 702 קווין וועסט א סטאר מיט 6 רומיגען אפארטמענט פאסיג פאר יעדער ביזנעס. פרעגען אויפ'ן פלאץ. דער שליסעל איז צו באקומען נעקסט דאר.
.184-1

לאיער דזשיי. ל. קאהן

J. L. COHEN
רום 1004 סענטראל בילדינג
45 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עלגין 3379.
וואוינונג מידוועי 1948.

אלעקסאנדער טשוהאלדין

און פיער פון זיינע בריליאנטענע שילער, וועלכע טרעטען אויף אויף א קאנצערט אין מעסי האל, דינסטאג אווענט.

צרות פון קינדער

א שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פארזעצונג)

אבער דער מהלך פון איהר שטוב אין יענע שטובען אריין איז אזוי ווייט, ווי עס איז הימעל פון ערד, און דער מהלך פון איהר טואלעט צימער אין צימער אריין פון איהר מאן איז אויך אזוי ווייט, ווי ווייט עס איז הימעל פון ערד.

זי האט שוין מיט איהר מאן צוויי קינדער...

דער לעצטער געדאנק רייסט זיך אין מיטען איבער... פרוי מאריא ווייסט, אז זי קאן אזוי נישט טראכטען. זי טאר אזוי נישט טראכטען. צוויי קינדער...

עס ווילט זיך לאכען און וויינען צוזאמען... יא, אין שטוב זענען טאקע דא צוויי קינדער; איינס איז אלט זעקס יאהר און האט א בלאנד קעפעל, און דאס אנדערע איז אלט צוויי יאהר און האט א שווארץ קעפעל.

— פארוואס האט עס אזא שווארץ קעפעל — פרעגט פון צייט צו צייט דער מאן איהרער, וויטאלד סלופסקי און שטעלט-אן אויף איהר א פאר הארטע, בייזע אויגען.

— ווייל איך בין שווארץ — ענטפערט פרוי מאריא און קוקט נישט איהר מאן אין פנים אריין.

— פארוואס האט ער נישט דיין פנים? — רוקט זיך דער מאן צו נעהענטער צו איהר און שרויפט מיט די קליינע אויגען איהר לייב.

— ס'האט יא מיין פנים — ענטפערט שטיל דאס ווייב.

— ניין, ס'איז נישט אמת, ס'איז נישט דיין פנים.

פרוי מאריא רייסט איבער. עס איז איהר שווער צו טראכטען. זי ווייסט, אז דער מאן וועט זי נאך א סך מאל פרעגען און זי וועט איהם נאך א סך מאל ענטפערען:

— ס'איז מיין פנים...

אבער... גארנישט. נישט איצט איז די צייט דערפון צו קלערען.

איצט איז וואס אמאל פינסטערער. דארט, אין די אידישע גאסען דאווענט מען שוין, איהר קריסטליכער מאן ביי זיך אין קאבינעט נעהמט אויף קליענטען.

ס'איז דא אזוי וואכעדיג, אזוי קאלט און אזוי טרויעריג. דאס הארץ איז פארפלוטיגט.

זי הערט ווי אין קינדער-צימער שפילט זיך איהר זעקס-יעהריג טעכטערל. דאס קליינע צוויי-יעהריג אינגעלע מיט'ן שווארצען קאפ שלאפט, מן-הסתם. זי וויל אריינגעהן איצט אין קינדער-צימער און א קוק טאן אויפ'ן שלאפענדיגען שווארצען קעפעל, אבער איהרע פיס וואקלען זיך און פארפיהרען זי אין אן אנדער צימער.

זי געהט אין סאלאן אריין — עס איז פינסטער דא. זי וועט קיין ליכט נישט אנצינדען. איהר פנים איז איצט אזוי טרויעריג און אזוי דערשלאגען, אז זי שעהמט זיך פאר דער ליכטיגקייט...

זי וואלט געוואלט, עס זאל כאטש קומען איצט צו איהר אימיצער, ביי וועמען זי וואלט געקאנט אנשפארען דעם קאפ און זאגען:

— זאג מיר, וואס הערט זיך דארט אויף די אידישע גאסען?

אבער דער אימיצער...

פרוי מאריא וויל נישט פארענדיגען דעם געדאנק. זי גיט א מאך מיט דער האנט אזוי ווי עס וואלט איהר שוין אלץ איינס געווען — און אין דער פינסטער, וואס הערשט אין גרויסען סאלאן, זוכט זי אויף דעם קלאוויר און זעצט זיך נעבען איהם אוועק.

א ווייל'ע זיצט זי שטיל. שווארץ. דא איז אויך קאלט. אומעטום איז קאלט. און ביים הארץ איז באנג און עס ציהט אזוי ביי דער נשמה.

גוט וואלט געווען, זי זאל קאנען אפוויינען די שווערקייט, אבער זי האט נישט קיין טבע צו וויינען.

עס נעהמט עפעס קלינגען אין די אויערען, עפעס רוישען אין קאפ.

פרוי מאריא רייבט-אן א שוועבעלע, צינדט-אן ביידע ליכט, וואס שטעהען איבער'ן קלאוויר, און דעקט אויף די קלאווישען.

איבער'ן סאלאן צולויפען זיך שאטענס, גרויסע, לאנגע, אומגעלומפערטע. דער קלאוויר שטעהט אפען. די ווייסע קלאווישען רייצען און רופען און אין די אויערען קלינגט עפעס און קלינגט.

פרוי מאריא הויב טאן שפילען, פאמעליך, שטיל, אזוי ווי אויף די שפיץ פינגער. זי הויבט אן שפילען שאפענס א נאקטיורען — אבער זי ווייסט אליין נישט, ווי אזוי אין די פינגער ציהען ארויס עפעס אנדערש, עפעס אזעלכעס, וואס עס איז ווייט און נאהענט; עפעס אזעלכעס, וואס עס ווילט זיך דערפון וויינען ביז אין די טיפסטע טיפעניש פון דער נשמה.

די טענער ווערען וואס אמאל דרייסטער און וואס אמאל טיפער, וואס אמאל יאמערליכער און וואס אמאל באנגער.

און עס ציהט זיך איבער די ווייס-שווארצע קלאווישען דאס אייביגע ליעד, וואס איז געבוירען געווארען ערגעץ אין היילען אין שפאניען; עס ציהט זיך דאס וואונדערבארע געזאנג, וואס מען ווייסט נישט ווער עס האט עס געשאפען, ווער עס האט אריינגעאטעמט דערין אזא געטליכען אטעם.

עס ציהט זיך דאס ליעד פון כל נדרי...

און עס דאכט זיך, אז נישט פון די קלאווישען אראפ ציהט עס זיך, נאר עס געהט פון הארץ פון דער פרוי, וואס זיצט דא איצט. עס געהט פון איהר יעדען קעמער'ל און פון איהר יעדען טראפען בלוט.

(ווערט פארגעזעצט)

נייעס ביי אונז אין שטאדט

היינט דארפען "געפיילט" ווערען שטייערן רימוירנס.

היינט איז דער לעצטער טאג צו "פאילען" אינקאם טעקס ריטוירנס, און א לעצטע ווארנונג איז דעריבער ארויסגעגעבען געווארען פון דעם אינקאם טעקס בראנטש פון דעם דעפארטמענט אף נאשאנעל רעווענוי, אז אלע וואס דארפען, לויט'ן געזעץ "פאילען" די ריטוירנס, זאלען עס היינט טאן, ווייל שפעטער וועלען זיי זיין אויסגעזעצט צו א שטראף.

די ריטוירנס דארפען געמאכט ווערען פון קארפאריישאנס און ארבייטס-געבער, און וועגען אינפארמאציע קאן מען זיך ווענדען אין דעם נאהענטסטען אינקאם טעקס אפיס.

קלימאקס אין געריכט פון סענסאציאנעלען "ויברח" פון פיער יונגע גנבים.

דער קלימאקס פון דער דראמע איבער דעם סענזאציאנעלען "ויברח" פון דזשייל, מיט א פאר וואכען צוריק, פון פיער יונגע אינגלאך, האט זיך אפגעשפיעלט אין פאליס-קאורט פאר מעדזשיסטרייט ר. דזש. בראון.

עס זענען פארגעבראכט געווארען אלע וואס זענען געווען פארמישט אין דעם "ויברח" און יעדער איינער האט באקומען זיין שטראף. דריי פון די פיער אנטלאפענע האבען זיך דערקלעהרט שולדיג און זיי זענען, יעדער איינער פארמשפט געווארען אויף צוויי יאהר אין קינגסטאן פעניטענשערי. זיי זיינען בייסיל אראנעל, אלבערט מוירפי און יוה בארקלי, אראנעלס ברודערל פרענק, און נאך א יונגער אינגעל מיט'ן נאמען פעטריק אינטראקאסא, וועלכע האבען צוגעשטעלט צו די ארעסטאנטען די זעגעלאך זענען פארשיקט געווארען אויף א יאהר באשטימט, און נאך א יאהר, ניט באשטימט אין דער אנטעריא רעפארמאטארי.

אויסער דעם זענען אויך פארגעבראכט געווארען ניין ארעסטאנטען אויף קלאגען פאר העלפען די פיער אינגלאך, צו אנטלויפען פון דזשייל, און זיי האבען באקומען פארשיעדענע שטראפען. דזשאזעף פלאקסטאן הערבערט סטאקלי, מייק בעליק וויליאם ראבערט, און דזשאזעף פלינן, האבען זיך דערקלעהרט שולדיג און זיי זענען פארשיקט געווארען אויף א יאהר, צוזאמען מיט נאך 6 מאנאטען אין רעפארמאטארי. פיער אנדערע האבען זיך דערקלעהרט ניט שולדיג און די קלאגען געגען זיי, זענען צוריקגעצויגען געווארען.

צוויי יונגע מיידלאך טילי דעסדזשארדינס, און בעטי קיטס זענען פריי געלאזען געווארען.

איבער 28 טויזענט אלטע לייט האבען זיך געווענדעט נאך עלטער פענסיע.

לויט אינפארמאציע וואס איז ארויסגעגעבען געווארען פון האנ. דר. פארבס גאדפרי, טשערמאן פון דער אלד-אייידזש פענשאן בארד אין אנטעריא, האבען זיך געווענדעט 28,214 אלטע לייט אין אנטעריא, נאך עלטער פענסיעס, זינט דאס געזעץ איז אריין אין קער דאזיגער צאהל האבען 27,004 באקומען עלטער פענסיע און די איבעריגע זענען צוליעב געוויסע טעמים ענטזאגט געווארען.

באגעהט זעלבסטמארד דורך גאז פארגיפטונג.

דזשאהן ג. מעקליען, 40 יאהר אלט, א מאנופעקטשורער אגענט, מיט אן אפיס אויף 68 קינג סטריט וועסט, איז געפונען געווארען טויט אין זיין היים, אויף 62 לאורענס עוועניו איסט, אלס רעזולטאט פון גאז פארגיפטונג. ער האט געעפענט אלע "דזשעטס" פון זיין גאז-אויוועז, און איז אזוי אויסגעגאנגען זיצענדיג אין שטול. שפעטער האבען זיך די "בוירנערס" אליין אנגעצונדען דורך די "פאילאט-לאיט".

צוויי קוויטעלאך זענען געפונען געווארען אויפ'ן טיש, אין וועלכע ער געזעגענט זיך מיט אלע זיינע נאהענטע.

ספעציעלע אונטערריכט פאר אינגלאך צו פארדיענען צום לעבען.

א ספעציעלער קאמיטעט פון דער בארד אף עדיוקיישאן, מיט טראסטי מרס. ה. פי. פלאמפטרי, אלס טשערלאידי, ארבייט איצט אויף א פראבלעם צו ענדערען דעם קוריקולום, כדי צו געבען אינגלאך פון פאבליק סקול אן אונטערריכט, צופאסענדיג זיי פאר דעם דזשאב צו פארדיענען צום לעבען און אז זיי זאלען ניט זיין קיין פוילענצער.

די באשטימונג פון דער ספעציעלער קאמיטע איז א רעזולטאט פון דער ענערגישער ארבייט וואס איז אויף דעם געביט אנגעפיהרט געווארען פון דער ביג-בראדערס מאוומענט.

דעפיציט פון פאליס פענסיעס

דער יערליכער באריכט פון דעם פאליס בענעפיט פאנד, צייגט אז אין פארלויף פון דעם פארגאנגענעם יאהר האט דער פאנד געליטען א דעפיציט פון 47,160 דאלאר.

ארבייטער פארוואונדעט

קארל שאמבערגער, 42 יאהר אלט, פון 452 לאגען עוועניו, אן אנגעשטעלטער פון דער דזשארדזש אוקלי קא. האט זיך שווער פארוואונדעט דעם פוס, בעת א שווערע שטיק מארבעל איז אויף זיין פוס ארויפגעפאלען.

ער איז צוגענומען געווארען אין וועסטערן האספיטאל.

לעהרער האט געדארפט אויסטאן דעם תלמיד יעדען מאנטאג.

פון מאנטאג צו מאנטאג האט א פרינציפאל פון א טאראנטאר סקול געהאט א דזשאב; אין פארלויף פון גאר א לענגערער צייט, צו אויסטאן איינעם פון זיינע תלמידים, די אויבערשטע בגדים, כדי צו איבערצייגען זיך אויב ער טראגט ריינע אונטערוועש.

די עלטערען פון דעם אינגעל האבען נעבאך געהאט פון איהם געבראטענע צרות צוליעב דעם, ווייל ער האט ניט געוואלט אנטאן זיך ריינע וועש יעדע וואך, זיי זענען דעריבער געקומען צום פרינציפאל, אז ער זאל זיי אין דעם העלפען, און ער האט זיך אונטערגענומען עס צו טאן. איצט האט דער אינגעל שוין זיך צוגעוואוינט צו ריינע אונטערקליידער און מען דארף איהם מעהר ניט צווינגען צו דעם.

טשוהאלדין און שילער מארגען אווענט אין מעסי-האל

אלעקסאנדער טשוהאלדין, דער באריהמטער רוסישער וויאלאניסט, און א "בענד" פון שילער, וועלכע האבען זיך געשאפען א וואונדערבארע רעפוטאציע אויף דעם מוזיקאלישען געביעט, וועלען מארגען אווענט אויפטרעטען אין א קאנצערט אין מעסי האל, און זיי וועלען ארויסגעהאלפען ווערען פון דער ראדזשערס סטרינג סימפאניע.

די שילער פון טשוהאלדין וועלען אייך מארגען אווענט באווייזען זאכען וועלכע איהר האט קיינמאל פריהער ניט געזעהן. מוזיק ליעבהאבער וועלען זיכער האבען א גייסטיגען פארגעניגען.

דער קאוונער רב א גאסט פון בארימטע רבנים ביים באקען פון מצה שמורה ביי הארא־וויץ־מארגארעטען

די באריהמטע רבנים רמ"ז מרגליות, ר' שמחה סאלאוויטשיק און ר' שואל אלטער פעפפער לאדען איין דעם קאוונער רב, הגאון אברהם דובער כהנא שאפירא. — אנדערע באריהמטע רבנים באקען אויך זייער מצה שמורה אין הארא־וויץ־מארגארעטען בעקעריי, אויף דער 4טער סטריט.

א גרופע פון בארימטע רבנים, גדולי הדור, האט מיט עטליכע טעג צוריק געבאקען מצה שמורה לכבוד פסח אין דער גרויסער מצה בעקעריי פון הארא־וויץ־מארגארעטען, 369 איסט 4טע סט.

דער זקן הרבנים הרב רמ"ז מרגליות, צוזאמען מיט הרב הגאון ר' שמחה סאלאוויטשיק און הרב הג' ר' שואל אלטער פעפפער, וועלכע האבען די השגחה אין דער הארא־וויץ־מארגארעטען מצה בעקעריי, האבען איינגעלאדען דעם באריהמטען קאוונער רב הגאון ר' אברהם דובער כהנא שאפירא און צוזאמען מיט נאך רבנים וגאונים, צווישען וועלכע עס זיינען געווען הרב יוסף ראזען מ'פאסייק, הרב אברהם יצחק שוהאטאוויץ, הרב אהרן שוהאטאוויץ און אנדערע האט מען געבאקען מצה שמורה כדת וכדין און זיך דערביי שטארק משמח געווען. עס האט געהערשט א יום טוב'דיגע שטימונג.

דער קאוונער רב הגאון אברהם דובער כהנא שאפירא און הרב הג' רמ"ז מרגליות, דער זקן הרבנים, וועלכע זיינען געווען צווישען די וואס האבען געבאקען זייער מצה שמורה ביי הארא־וויץ־מארגארעטען.

דער דאזיגער מנהג איז ניט נייע ביי דער פירמע הארא־וויץ־מארגארעטען. יעדעם יאהר קומען זיך צונויף אין דער דאזיגער בעקעריי די וויכטיגסטע רבנים פון שטאדט און דא באקען זיי זייער מצה שמורה. אויב עס געפינט זיך א וויכטיגער רבנ'ישער גאסט אין שטאדט, וויל ער נאטירליך אויך באקען זיינע מצה שמורה אין דער אפגעהיטעטער בעקעריי, וועלכע האט א שם אויף דער וועלט סיי בנוגע כשרות, סיי בנוגע קוואליטעט. מיט עטליכע יאהר צוריק ווען ניו יארק האט געהאט דעם גרויסען גאסט פון ארץ ישראל, הרב הג' אברהם קוק, איז ער אויך געקומען אין דער בעקעריי פון הארא־וויץ־מארגארעטען צו באקען זיינע מצה שמורה, און ביי די מיטגליעדער פון דער פירמע איז ניטא קיין גרעסערער פארגעניגען ווי משמש צו זיין אין דעם פרט די גדולי העם און זיי פארזארגען מיט כשר'ע מצה, וועלכע זיי אליין באקען פאר זיך פון מעהל וואס איז אפגעהיטען משעת קצירה.

אין דער בעקעריי פון הארא־וויץ־מארגארעטען איז איצט, נאטירליך, שטארק ביזי, עס ווערט געבאקען טאג און נאכט צו באזארגען דאס אמעריקאנער אידענטום מיט כשר'ע מצה לכבוד פסח. שוין איבער 46 יאהר אז די דאזיגע פירמע איז באריהמט אין צעהנדליגער טויזענטער היימען, און מיט יעדען יאהר וואקסט דער צוטרוי צו דער פירמע און מיט יעדען יאהר ווערען די מצות פון הארא־וויץ־מארגארעטען מעהר געזוכט און געפאדערט.

מיר לייהען געלט פון 1.00
ביז 5 טויזענט דאלאר
אויף דיימאנדס, דזשועלרי און אנדערע ווערטפולע סעקיוריטיס. נוטע באהאנדלונג גאראנטירט.
SECURITY LOAN CO.
83 קווין סט. וועסט

צו די איינוואוינער
פון הארבארד
דיסטריקט
א קלינינג, פרעסינג, און ריפיירינג סטאר, איז ערעפענט געווארען אין
161 הארבארד סטריט
קארנער באדען, וואו אלעס ווערט געטאן אויפ'ן בעסטען אופן, פון א היימישען בעל מלאכה, וועלכער פארריכט אייערע אלע מלבושים.
אלע אייערע הויז ארטיקלען ווערען צוגענומען פון אייך, גערייניגט, געפרעסט, און פארריכט און צוריק געבראכט צו אייער הויז אין ארדנונג.
טעלעפאנירט טריניטי 3571.
שלום ראזענבוים, אייגענטימער.

בוקסיפער-אודיטאר
12 יאהר עקספיריענס וועט פיהרען אייערע ביכער טייל-צייט אדער אודיטען זיי. פרייזען פון 5 דאלאר מאנאטליך און העכער.
אינקאם טעקס רעטוירנס אויסגעפילט.
א. א. נאלדענבערג
75 האמאוודדרייוו.
הילקרעסט W 7504.

באשיינט
אייער היים
לכבוד
פסח

אלעס צו האל-
בע פרייזען

קומט און אי-
בערציינט זיך

Distinctive strap watch, sterling silver case, luminous dial, good time-keeper, $25.00.

Voguish wristlet with smart flexible bracelet complete for $35.00.

The new Deauville Design in Community Plate; 26 piece set in antique finish. Colonial Cabinet (Including De Luxe Stainless Knives) $37.75. Cabinet empty may be used for sewing case, glove box, etc.

א פולער סעט זילבערווארג מיט שארפע מעסערס,
צו האלבע פרייזען
לייטעסט סטיילס וועדינג רינגס ביליגער ווי איבעראל.
אייער קרעדיט איז גוט
אפען אווענטס. קיינע ברענטשעס
טעלעפאן עדלייד 1357.
קלינג בראדערס
דייאמאנדס, וואטשעס, דזשועלרי, זילבערווארג.
338½ יאנג סטריט
(צווישען עדווארד און עלם סטס.)

קארפענטער
יעדער סארט קארפענטעריי ארבייט אנגענומען. קיין דזשאב צו קליין אדער גרויס צו די מעסיגסטע פרייזען. די בעסטע ארבייט גאראנטירט און צופרידענהייט. —
הארדוואוד פלארס געלייגט. פראנטש טיהרען געמאכט. פייער דזשאבס געפיקסט, ביליג.
טעלעפאנירט:
א. נעלמאן
טריניטי W 2612
150 A פאלמערסטאן עוועניו

קויפט אייערע קוילען פאר'ן ווינטער ביי דער גוט-באקאנטער קוילען - פירמע
יאנאווער קאהל קאמפאניע
מיר פארקויפען ריטייל און האלסייל אלע סארטען קוילען, ווי אויך יארמע קוילען פאר בלאוערס, וועלש קוילען פאר פוירנייס און בלאוערס.
איר קענט ביי אונז קויפען די בעסטע רעדיאס אויף לייכטע טערמס.
268½ קווין סטר. וו.
אפיס טעלעפאן עדעלייד 8766.
רעז. טעל.: טריניטי 8781.

האט איהר אויגען טראבעל?
האט איהר קאפ שמערצען?
דאן זעהט זיך מיט דעם אידישען
אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. העגרי העריס
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 אוהר אין אווענט.
Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St., near Spadina
Open until 9 p.m.

ווען איר דארפט בויען אדער מאכען בילדינג אלטערייש אנס
פארנעמט נים
י. קעמין
דזשענעראל קאנטראקטאר פאר די לעצטע 25 יאהר

מר. קעמין לאזט אייך וויסען, דאס ער איז א רעגיערונגס באשטימטער פייער אינשורענס אדזשאסטער.
פאר צופרידענהייט און גאראנטי אין בילדינג און אין פאל פון א פייער פארנעמט ניט
דזשענעראל קאנטראקטאר און פייער אדזשאסטער.
I. KAMIN
1296 קווין סט. וועסט
לעיקסייד 7319.

קארפענטער
און דזשענעראל קאנטראקטאר
י. קאץ
נעהמט ארבייט פאר הארדוואוד פלארס, פענסי ארבייט, אלע סארטען ארבייטען און הויז אלטערייש אנס, אויך אלערליי פעקטארי ארבייט.
79 מיידזשאר סט.
טעלעפאן קינגסדייל 8442. מיר מאכען ארבייט לויט אויסצאהלונגען אויך

ה. גראנאטשטיין און קא.
דזשענעראל קארפענטער
קאנטראקטארס
און קאבינעט מעיקערס
107 אקספארד סטריט
טריניטי W 2095.
מיר מאכען די בעסטע ארבייט און גאראנטירען די העכסטע צופרידענהייט. ווענדעט זיך צו אונז און מיר וועלען אייך געבען די ביליגסטע עסטימייטס פאר
פראנטס, גאראדזשעס,
ווארענדעס, פראנטש
טירען, פארשידענע
פעקטארי ארבייט
א. ז. וו.
ספעציעלער פרייז פאר הארדוואוד פלארס. מיר נעמען אן פון דעם גרעסטען ביז'ן קלענסטען דזשאב און גאראנטירען פולסטע צופרידענהייט.

שיקט אייערע קרובים
הילף אויף פסח
— דורך —
אליהו דאגלאס
ROYAL TICKET OFFICE
153 Queen W. Ad 2047
אפיציעלער אגענט פון אלע שיפס קאמפאניעס.
שיפסקארטען, אימיגריישאן
אינשורענס, סיטיזען פייפערס.
געלט געשיקט יעדען טאג ביי פאסט, ראדיא, קייבעל, אין אלע וועלט טיילען, אין דאלארען, ספעציעל איז עס וויכטיג פאר רוסלאנד.
שנעל, ראיעל, פינקטליך

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto,
January 22nd, 1913

די פאליטישע וואך

ניט איינמאל פאסירט אין דער פאליטיק, אז א קליינער צופאל פאראורזאכט א גאנצע איבערקערעניש. די פאליטישע געשיכטע ווייסט פון א סך אזעלכע פאלען. און יעצט האבען מיר פאר זיך אזא ענליכען צופאל.

אין דעם אירלענדישען פריי שטאט פארלאמענט האבען מיר צוויי שטארק אויסגעשפראכענע און געגנערישע פארטייען. די פארטיי וועלכע האט ביז לעצטע וואך צוזאמענגעשטעלט די רעגירונג, און וועלכע איז פאר הארמאנישער ארבייט מיט ענגלאנד. און די רעפובליקאנישע פארטיי, געפירט פון דע וואלערא'ן און זיינע נאכפאלגער. און דא קומט אריין דער צופאל, וואס קיינער האט גאר ניט דערווארט.

אן אנהענגער פון דע וואלערא'ן האט פארגעשלאגען געוויסע אויסבעסערונגען צום עלטער־פענסיע געזעץ. געגען וועלכען עס איז געוועזען די רעגירונג, ווייל דאס וואלט געמיינט א פארגרעסערונג אין די פינאנציעלע אויסגאבען. און אז עס איז געקומען צו אן אפשטימונג, האבען די ארבייטער פארטרעטער געשטימט מיט די דע וואלעריסטען, און געגען דער רעגירונגס 64 שטימען זענען געוועזען 66 פאר דער פאראייניגטער אפאזיציע.

און די צוויי שטימען האבען פאראורזאכט אן איבערקערעניש.

פרעזידענט וויליאם ט. קאסגרייוו (אן אמט ענליך צו פרעמיער־מיניסטער) און זיין קאבינעט האבען רעזיגנירט. און עס בלייבט פאר עמאן דע וואלערא, דעם פארביסענעם געגנער פון דער יעצטיגער רעגירונגס־פארם אין דעם "איריש פרי סטייט", צו פארמירען א נייע רעגירונג. ער דע וואלערא, געפינט זיך יעצט אויף א לעקציע־טור אין די פאראייניגטע שטאטען. אבער ער האט געלאזט וויסען, אז ער איז גרייט צו נעמען אויף זיך די דאזיגע אויפגאבע. און אזוי איז געשאפען געווארען א וויכטיגער קריזיס. דערווייל איז דער פארלאמענט (דעיל עירין) געשלאסען געווארען ביז מיטוואך, און אזוי ווי ביידע פארטייען האבען כמעט גלייכע קרעפטען, וועט עס בלייבען פאר די "אינדיפענדענטס" צו באשליסען. ווער עס זאל ארויספירען אירלאנד פון איר יעצטיגען פאליטישען קריזיס. די דע וואלערא אדער קאסגרייוו פארטיי. סיידען דער באשלוס זאל זיין פאר נייע וואלען.

און א פאליטישער קריזיס איז לעצטע וואך אויך געשאפען געווארען פון דעם קאנצלער הערמאן מולער. נאכדעם ווי זיין רעגירונג האט פונקציאנירט אונטער די שווערסטע אומשטענדען גאנצע איין און צוואנציג חדשים. די שווערסטע פראגע וואס די מולער רעגירונג האט געהאט פאר זיך צו לעזען, איז געוועזען דער יאנג רעפעראציע פלאן. און דאס איז זיי געלונגען דורכצופירען. אבער פונקט ווי אין אירלאנד איז דער עלטער־פענסיע געזעץ געוועזען דער אבן נגף. איבער וועלכען עס איז דערווייל געפאלען די קאסגרייוו רעגירונג. אזוי איז עס אויך געוועזען אין דייטשלאנד. ווען די פארשידענע פארטייען פון דער קאאליציע האבען ניט געקענט איינשטימען צווישען זיך וועגען ארבייטסלאזיגקייט פארזיכערונג.

אבער אויב אין אירלאנד איז דער קריזיס געקומען א דאנק א צופאל, האט מען אבער אין דייטשלאנד שוין לאנג צוריק פאראויסגעזעהן דעם קריזיס. וואס האט געמוזט קומען. די פארשידענע גרופירונגען פון דער קאאליציע האט בלויז פאראייניגט איין זאך. די דורכפירונג פון דעם יאנג פלאן. און ווען דאס איז פארווירקליכט געווארען, איז מער ניט געוועזען קיין זאך וואס זאל זיי פאראייניגען. און ווען עס איז געקומען צו אזא וויכטיג פראבלעם ווי די, אז דער שטאט זאל באוויליגען א סומע פון הונדערט מיליאן גאלד־מארק פאר ארבייטסלאזיגקייט פארזיכערונג, האט עס געמוזט ברענגען דעם קריזיס.

און עס איז די גרויסע ארבייטסלאזיגקייט. וועלכע הערשט יעצט כמעט אין יעדען לאנד. וואס פארשאפט איבעראל ניט ווייניג צרות די מענשען וועלכע שטייען ביים רעגירונגס־רודער. און פון די פארשידענע מיטלען וואס ווערען פון זיי אנגענומען, איז דערווייל דער אויסשטעהענדסטער דאס געזעץ. וואס איז לעצטע וואך אנגענומען געווארען אין ענגלישען פארלאמענט. אויסצולייען דעם ארבייטסלאזיגקייט־פאנד פופציג מיליאן דאלאר.

אבער אפילו דאס לעזט נאך ניט דאס פראבלעם אין ענגלאנד. ווייל עס וואקסט דער עקאנאמישער קריזיס. און ממילא אויך די ארבייטסלאזיגקייט. ערשט לעצטע וואך זענען אין פארלאמענט געשילדערט געווארען שרעקליך־טרויעריגע בילדער וועגען דעם לעבען פון די וועבער־ארבייטער אין לענקעשייר. וואו פינף און צוואנציג פראצענט פון אלע ארבייטער, איבער פיער הונדערט טויזענט אין צאל, זענען ארבייטסלאז.

א פינפטער בילד, וואס האט געשאפען א טרויער־טאן אין אלע ענגלישע קרייזען. וואו די וואך האט בלויז פארצייכענט נאר איין זאך, וואס האט טיילווייז צושטערט דעם פעסימיזם ארום דער אנטוואפנונגס קאנפערענץ — די ידיעה אז די אמעריקאנער דעלעגאציע האט זיך געאייניגט אויף א באשטימטען פלאן וועגען אן אפמאך צווישען די פלאטען מלוכות.

אז קיין צופיעל אפטימיזם האט ביי קיינעם ניט געהערשט וועגען דער קאנפערענץ, איז צו זעהן פון א רעדע, וואס עס האט לעצטע וואך געהאלטען ענגלאנד'ס פלאטען־מיניסטער. ווען ער האט דאס זעלבע באסאנס, און ערשט די לעצטע שטעלונג פון דער אמעריקאנער דעלעגאציע, האט טיילווייז געענדערט די לאגע.

* * *

א קליינע פאליטישע סענזאציע האבען מיר דא לעצטע וואך געהאט ביי אונז אין שטאדט גופא.

לארד ווילינגדאן, אונזער גאווערנאר־דזשענעראל, איז געוועזען דער מיטאג־גאסט פון'ם היגען "עמפייער" קלוב. און אין דער רעדע וואס ער האט געהאלטען ביי דער געלעגענהייט, האט ער זיך דערקלערט פאר דעם, אז קאנאדע דארף איבערנעמען די זארג פאר די וועסט אינדיעס, און עס ניט איבערצולאזען צו ענגלאנד. ווייל קאנאדע איז געאגראפיש נענטער.

אבער ווען עס רעדט זיין עקסעלענץ, דער גאווערנאר־דזשענעראל, מיינט עס אז עס רעדט די אפיציעלע רעגירונג. און פון אטאווע האט מען זיך דאריבער צוגעאיילט צו דערקלערען. אז לארד ווילינגדאן האט עס גערעדט בלויז אין זיין אייגענעם נאמען.

און דערווייל איז די רעדע פאר עטליכע שעה צייט געוועזען די פאליטישע סענזאציע פון טאג.

* * *

צווישען די וויכטיגסטע פאליטישע פאסירונגען אין דער אידישער וועלט, דארף זיכער פארצייכענט ווערען פאר דער וואך. די רעזאלוציע וועלכע איז אנגענומען געווארען ביי דער אגענטור זיצונג אין לאנדאן. וועלכע אנערקענט אין פרינציפ אז "עס זאל אין פאלעסטינע ניט זיין קיין איבערהערשאפט פון אראבער איבער אידען אדער פון אידען איבער אראבער".

קען עס דען נאך קלערער זיין. קען דען נאך בולט'ער פראקלאמירט ווערען דער אידישער ווילען און גרייטקייט צו ארבייטען צוזאמען פאר'ן פרידליכען אויפבוי פון ארץ ישראל, די שותפות'דיגע היים פון די אידען און אראבער.

א מיטעל צו ראטעווען מענשען פון א שיף־ברוך

אן אמעריקאנער טראכט צו א פלאן, וואס רופט ארויס באוואונדערונג אין די וויסענשאפטליכע קרייזען.

פון טאג צו טאג, ניין! פון מינוט צו מינוט קומען ארויס אלץ מעהר ערפינדונגען אויף אלע געביטען פון מענשליכער טעטיגקייט, אז עס הויבט אזש אן צו שווינדלען אין די אויגען, און עס פרעגט זיך: וואס נאך פאר א וואונדער קענען מענשען באווייזען אויף זייער וועג פון טעכנישען פראגרעס?

ארויספאהרען אויף די אפענע וואסערען פון אקעאן — וואס פאר א שרעק עס פלעגט באפאלען די מענשען! זיי פלעגען זיך אפגעזעגענען מיט זייערע עלטערען און קרובים, און ווען זיי פלעגען קומען געזונט צוריק האבען זיי זיך באטראכט אלס גליקליכע מענשען. איצט באטראכט דעם אונטערשייד! אין א וואסערע געצעהלטע טעג שווימט דער מענש איבער דעם אקעאן צווישען אייראפא און אמעריקע, אהן שום שוועריגקייטען און אהן שום מורא. און ניט נאר דאס: רייזען ארום ערד־קוגעל זענען איצט א שפיעלכעל, און ווער עס ווערט נאר באהערשט פון וואנדער־לוסט און האט די נויטיגע מיטלען קאן דאס טאן מיט פארגעניגען, ניט האבענדיג די מינדעסטע מורא.

אבער דאך, ניט קוקענדיג אויף דער זיכערקייט וואס דער מענש געניסט אויף אן אקעאן, טרעפט אמאל אן אומגליק און א שיף־ברוך, דורך א טעות אדער א שלעכטען צופאל, קומט פאר, און מענשען פאלען אלס קרבנות. כאטש דאס איז איצט זעהר זעלטען, אבער הלואי וואלט עס ניט פאסירט ווי עס פאסירט. נו, זוכט מען איצט א מיטעל געגען דעם אויך, און ווי עס ווערט אנגעגעבען, קאן זיין, אז אזא מיטעל איז געפונען געווארען.

קיינער וועט זיך איצט, נאטירליך, ניט אונטערנעהמען צו דערווייזען מיט פולער זיכערקייט, אז דער מיטעל, ווען אויסגעפיהרט, קאן טאקע העלפען. עס איז נאך צו פריה פאר דעם. מעגליך מיט דער צייט וועט עס זיין א פאקט. דערווייל איז עס בלויז טעאריע. פון דעסטוועגען איז עס אינטערעסאנט, אז מען זאל קענען פארבייגעהן מיט שטילשווייגען אט דעם מיטעל.

דער מענש וואס האט זיך פארטראכט איבער דער פראבלעם פון שיפברוכען און האט זיך פארנומען צו זוכען א מיטעל, אז ים־רייזענדע זאלען קענען געראטעוועט ווערען, איז אן אמעריקאנער, אן איינוואוינער פון א שטעדטעל לעבען ניו יארק. זיין נאמען איז ניקאלא גראביטש, און כאטש זיין געדאנק איז נאך ניט רעאליזירט געווארען, האט ער שוין באוויזען צוצוציהען די אויפמערקזאמקייט פון עטליכע וויסענשאפטליכע זשורנאלען.

ניקאלא'ס פלאן באשטעהט אין פאלגענדעם: אין יעדער שיף זאל געמאכט ווערען אזא ספעציעלע אפטיילונג, וואס זאל דינען אלס רעטונגס־פלאץ פאר דער מאנשאפט און פאר די פאסאזשירען אין צייט פון אן אומגליק. די דאזיגע אפטיילונג זאל זיין א באזונדער מין שיף מיט ספעציעלע מאשינען, אבער צוגעטשעפעט צו דער גרויסער שיף. די אפטיילונג זאל זיין א באזונדער מין שיף מיט ספעציעלע מאשינען, אבער צוגעטשעפעט צו דער גרויסער שיף. די אפטיילונג, לויט זיין פלאן, ווערט אויסגעבויט אזוי, אז זי זאל זיין זיכער פון זינקען. זי באזיצט אזעלכע שטייף־פארמאכטע טירען, וואס לאזען ניט דורך קיין וואסער, און איז צוגעשרויפט צו דער גרויסער שיף. די שרויפען זאלען זיין געמאכט אזוי, אז מ'זאל זיי לייכט קענען ארויסציהען און צוריק אריינשרויפען.

ווען די געפאהר קומט און די שיף זינקט, ציהט מען ארויס די שרויפען, און די רעטונגס־אפטיילונג בלייבט אפגעטיילט פון דער שיף. די שרויפען ווערען צוריק אריינגעפיהרט אין די לעכער, כדי וואסער זאל ניט אריינשטראמען. די שיף זינקט און די רעטונגס־אפטיילונג בלייבט אויפ'ן וואסער, געבענדיג א געלעגענהייט, אז הילף זאל קומען און די מענשען זאלען געראטעוועט ווערען.

דערביי דארפען דארטען זיך געפינען אזעלכע ספעציעלע מאשינען אויסצוארבייטען זייער־שטאף און אלע אנדערע נויטיגע זאכען, און אזוי ארום וועלען די געראטעוועטע מענשען ניט מורא האבען פאר גארניט, און זייערע לעבענס וועלען זיין געזיכערט.

קענט איהר זיך פארשטעלען נאך א פשוט'ערן געדאנק ווי דער? און דאך זענען מענשען נאך ביז איצט ניט געפאלען אויף איהם.

מען קאן גלויבען, אז האבענדיג דעם געדאנק האט ניקאלא שוין אויך צונויפגעשטעלט א פלאן ווי אזוי איהם אויסצופיהרען, און עס לייגט זיך טאקע אויפ'ן שכל, אז ווען מען וועט ארבייטען אויף דער ליניע, וועט עטוואס וואונדערליכעס ארויס קומען פון דעם. א קינסטלער איז טאקע אזוי פארכאפט געווארען פון דער אידעע, אז ער האט אויסגעמאלען א בילד אויפ'ן אקעאן, און מיר קענען די פראצעדור זעהען מיט די אויגען. די שיף ווערט געמאהלען בשעת זינקען — אט־אט און זי ווערט איינגעשלונגען פון די כוואליעס, אבער אין דער זייט געפינט זיך די רעטונגס־אפטיילונג, אויך א שיף אבער א פיעל קלענערע פון דער ערשטער, וואו עס געפינען זיך אלע מענשען אהן אויסנאהם.

צי די אידעע וועט רעאליזירט ווערען אדער ניט — עס גלויבט זיך אז ניט, כער יא ווי ניט — אבער פארכאפט און היינגעריסען קען מען זעהר לייכט ווערען פון איהר. א פשוט'ער געדאנק אבער אזא שעהנער און מעגליך נוצליכער, אז מען מוז איהם באוואונדערען.

דער אידישער לערער סעמינאר אין ניו יארק

פון ל. מלאך

אינ'ם בנין פון דער ניו יארקער אימיגראציע הילפס געזעלשאפט „היאס", אין סאמע צענטער, אין קאך פון דער „איסט סייד" שטאדט־טייל, געפינט זיך א אידישע אינסטיטוציע צו וועלכען עס הענגען די אויגען פון דער אמעריקאנער באוואוסטזיניגע אידיש־אידישליכע אינטעליגענץ, דאס איז דער אידישער לערער סעמינאר.

ביטאג ברויזט צווישען די ווענט פון יענער געביידע, מיט אן אנדער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, דארט קלאפען די שרייב־מאשינען, דארטען שמייען בעאמטע, יעדער מענש וואס קומט אהין ווערט פארוואנדעלט אין א „נומער", א „נעקסט נאך דער רייע", דארט קומט מען אויסבעטען רוה פאר דעם גוף, מיט אלע קאמפליצירטע פארדרעהענישען ארום אימיגראציע פראגען. יענער בנין וואס זעהט צו אזוי פיעל עלענד אין דער „גאלדענער מדינה", דארט וואו עס שטעהען לאנגע רייען מיט הונגעריגע כדי צו קריגען א ביסעל געקעכץ און א נאכטלעגער, דארט, אין יענעם בנין, אין א באזונדערען פליגעל, אויפ'ן צווייטען שטאק דורך א הינטער טיהר צו געהן, געפינען זיך די זאלען וואו אידיש, אידישע וועלטליכע חכמה ווערט געלערענט אויף א גרינטליכען אופן, וואו וויסענשאפט האט זיך מזווג געווען מיט אידישען לשון, דארט וואו עס קומען אריין אידישע יונגעלייט, מיידלאך פון די פאבריקען ארויס, פון די שעפער, מיט מאגערע ידיעות, צעפלאנטערטע אינטעליגענטען, און געהען ארויס ווי פעטע, רייפע זאנגען, פול, געלערענט און סיטעמאטיזירט. עס קומען אריין כמעט אלפאבעטען און געהען ארויס גלייך איבערצונעהמען א קלאס, א שול. זיי זענען ראוי איצט צו זיין לערער, ווייל עס איז ניט קיין קיין צופאל, זייערע קוואליפיקאציעס זענען גרונטליכע און פארפעסטיגטע.

ניט אלע וואס קומען אהין קומען מיט דער כונה צו ווערען לערער, נאך דעם ווי מען וועט ענדיגען דעם סעמינאר. מען קומט לערנען „לשמה" מען קומט צוליעב דעם לערנען אליין, כדי דער אייגענער דורשט נאך פלאנמעסיגען וויסען צו שטילען. עס געשעהט ממש א נס. די בלאנעס פון די אויגען צעשווימען. מען הויבט אן זעהן און באגרייפען זאכען, געגענשטאנדען, וועגען וועלכע מען האט קוים געהערט, בלייך געוואוסט. דער אייגענער בארען ווערט פארפעסטיגט. דאס לערנען אליין דערגעהט צו א עבודה. פון דער לאפאיעט סטריט געהען ארויס אנגעצונדענע פאקלען, און די פאקלען צעשפרייטען זיך אין אלע טיילען פון דער אידישער ניו יארק, אין אלע טיילען פון לאנד, פון ברעג צו ברעג, פון'ם אטלאנטיק ביז'ן פאסיפיק. די „סעמינאריסטען" דאס זענען די אויסגעפרובטע אידישע אינטעליגענץ. זיי ברענגען טאקע אומעטום ליכט אריין. נעהמען איבער דאס פיהרערשאפט פון די געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס. עס איז שוין שווער איצט צו ווערען א לערער אין אידישע מאדערנע, אדער וועלטליכע שול אהן א סערטיפיקאט פון'ם לערער סעמינאר. ניט יעדער איינער שלימזל קאן עס איצט ווערען, ניט יעדער איינער האלבער, אדער פערטעל אינטעליגענט מיט מאגערע פארברייטונגען קאן עס ווערען. און נאך מעהר, מען איז איצט בודק דעם לערער דיפלאם, אלס געענדיגטער אין סעמינאר. דאס איז א גרויסע דערגרייכונג אין דעם אידישען לעבען אין אמעריקע, און די געזעלשאפטליכע ארבייט צייכענט זיך פאר דער צוקונפט אין ליכטיגערע פארבען.

דער סעמינאר איז דער אמת'ער ווארשטאט פון אידישען וויסען. דאס איז דאס ציטערדיגסטע קינד. דאס איז די אקטיוויסטע פאזיטיווע אינסטיטוציע אין דעם גרויסען ליידיגען פאס פון אמעריקע. עטליכע הונדערט יונגעלייט און מיידלאך פארזאמלען זיך דארט יעדען אוונט, נאך שווערע טאג ארבייט, נאך שטויביגקייט און ענגשאפט פון שאפ, פארשפארט מען זיך אויף נאך עטליכע שעה, אפילו זונטאג. מען זאגט זיך אפ פון דעם פארגעניגען וואס לאקט אזוי אין די ניו יארקער גאסען. מען שמיד דעם אייגענעם גייסט. נאכ'ן סעמינאר פאהרט מען נאך א שעה צי אנדערהאלבען אין די וויסטע געגענטען וואו מען וואוינט ערגעץ, און צומארגענס פארטאג ווידער אויפשטעהן, ווייטער פאהרען א לאנגע שעה צו דער ארבייט.

די סטודענטען וואס שטעלען זיך צונויף פאר'ן סעמינאר זענען אלע מיט כמעט אהן אויסנאהם אן ארבייטער עולם. און אזעלכע וואס זענען אריענטירט אויף געוויסע פאליטישע ריכטונגען. אבער דאס איז זייער אייגענע זאך. די אינסטיטוציע איז זיי טייער אלס אזעלכע ווי זי איז. מען טראגט ניט אריבער די גאס אינ'ם סעמינאר, ניט די „יוניאן" און ניט דאס פארטיי ביכעל. דאס איז אפשר דער סוד וואס די אינסטיטוציע ביי קנאפע מאטעריעלע מיטלען, האלט זיך שוין אויס בגלל דרייצעהן יאהר.

דער גייסט פונ'ם סעמינאר איז באמת א בית מדרש למורים. אונטער די פליגעל פון לערער טוליען זיך די לערער צוזאמען מיט די שילער. כמעט אלע אנגעזעהענסטע אידישע שריפטשטעלער, אידישע וויסענשאפטלער און קולטור טוער זענען דירעקט פארבונדען מיט'ן סעמינאר. די נבואה פון „באחרית הימים" ווערט דארט מקוים. ווייל די אנפיהרער פון די למודים זענען סיי לייוויק־אפאטאשו און סיי ראגאף־קאראלניק, מענשען מיט פארשיידענע אנשויאונגען און אנדערע בליקען אויפ'ן סאציאלען לעבען. עס שטערט ניט פארשטעהער פון ראדיקאלע ריכטונגען צו פארנעהמען די טריבונע פון לערערשאפט צוזאמען מיט פארשטעהער פון קאנסערוואטיווען לאגער. דער סאציאליסט ב. וולאדעק מיט דעם ציוניסט חיים גרינבערג. פאליטישע עקאנאמיע איז איין געגענשטאנד וואס מען לערענט, און די אנטוויקלונג פון תלמוד איז אן אנדערער געגענשטאנד; אידישע שפראך, סטיליסטיק, קאמפאזיציע, פילאלאגיע, ליטעראטור, די אלטע און די מאדערנע, אין איין למוד, און קורסען אין העברייאיש, תנ"ך, דקדוק, ליטעראטור און העברייאישע שפראך־וויסענשאפט איז אן אנדער למוד. אפילו די וואס האבען ניט געהאט די געלעגענהייט דורכצוגעהן א סיסטעמאטישען קורס פון דער ענגלישער שפראך אדער ליטעראטור, איז עס אויך פאראן אין סעמינאר.

דער סעמינאר געהט נאך העכער, אפילו דער אנהויב פון א הויך שול אויף אידיש; די אלגעמיינע וויסענשאפטען ווי ביאלאגיע, פיזיקע, ווערט אנגעגעבען די געהעריגע צאהל שעה'ען און צייט דערויף.

אין דעם פרט, ווי עס איז איינגעפיהרט אין אמעריקע — אז די אידישע שולען, אדער בעסער געזאגט די אידיש־שולען, וואס אין בעסטען פאל איז די לערער־צייט און לערער־כוחות א באגרעניצטע, וואס א חוץ אידיש, אידישע ליטעראטור און געשיכטע קאן מען צו דעם קינד ניט קומען, אפילו ניט אין די אזוי גערופענע אידישע מיטעל שולען, איז דער סעמינאר א דערגענצונג. ביז איצט זענען ווייניג פאלען, וואס אמעריקאנער קינדער וואס ענדיגען די מיטעל שולען, זאלען באזוכען דעם סעמינאר וואו זייער לערער־צייט וואלט געקאנט פארפולקומט ווערען, ווארים מיט א זעלטענעם פלאן און סיסטעם געהט מען דורך די קאהידארען פון אידישער און וועלטליכער וויסענשאפט, און גאר ספעציעל וואס האבען א באדייטונג פאר א לערער און בפרט פאר א אידישען לערער.

קינדער פסיכאלאגיע, עלעמענטארע פסיכאלאגיע, פסיכאלאגיע פון נארמאלען און אבנארמאלען קינד. געשיכטע פון דערציאונג, קינדער ליטעראטור פרינציפען פון דערציאונג וועגען קינדער פארשטעלונגען, צייכנען, שול היגיעניע, אט דאס אלץ וואס איז ניט קיין נייעס אין די אלגעמיינע ניט אידישע לערער סעמינארען און אינסטיטוטען, איז עס אבער גאנץ אייגענארטיג פאר אידישען לערער אינסטיטוט, די אייגענארטיגע באדינגונגען פון דעם אידישען שול וועזען אין אמעריקע פאדערט א גאר באזונדערען צוגאנג דערצו.

עס איז איבעריג צוצוגעבען, אז מיט די אויסגערעכענטע למודים פארנעהמען זיך אזעלכע אויטאריטעטען ווי פראפעסאר פישל שניירסאן, וואס האט אויף דעם געביט פון פסיכאלאגיע פון נארמאלען און אומנארמאלען קינד אנגעשריבען א רייע ווערק, און ש. ניגער, לייבוש לערער, מ. עלקין, פ. גינגאלד און א סך אנדערע, באקומען די למודים א ספעציעלען ווערט ניט נאר פאר די, וואס ווילען זיך ווידמענען דירעקט פאר דער אידישער שול, נאר פאר די, וואס נעהמען דאס אויף פאר א וויסענשאפט פאר זיך אליין.

דער אידישער לערער סעמינאר באקענט זיינע תלמידים גרינדליך מיט ריכטונגען, שטרעמונגען און שולעס פון מאדערנער אייראפעאישער ליטעראטור, מיט סאציאלע וויסענשאפטען, מיט אלגעמיינע און ספעציעל אידישע ארבייטער פארטייען. די לערער (די באוואוסטע קענער פון ארבייטער באוועגונגען א. ש. זאקס און הלל ראגאף) וואס פערזענליך געהערען זיי צו פארשידענע ריכטונגען, גיבען אבער זייערע למודים אין א העל אביעקטיווען ליכט, און עס בלייבט איבער צו די שילער אליין ווי זיך צו אריענטירען אין זייער דענקען. אפילו די אנטוויקלונג פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער באוועגונג ווערט ניט ארויסגעלאזען פון קורס, כאטש די טעאריע איז אן אפגעקראכענע און אפגעריבענע.

דער פאהן פון דעם אידישען לערער סעמינאר איז: אן אקאדעמישער נאציאנאל פראגרעסיווער אינסטיטוט פאר העכערע אידישע און וועלטליכע פעדאגאגישע בילדונג אין אידיש.

אין דעם זין איז עס דער פארוואלטונג געלונגען. קודם כל: די סביבה. עס איז באמת א נחת רוח וואס אונטער'ן אפדאך פון בילדונג, פון וויסענשאפט, הויזען אי געמיטליכקייט אי חבר'ישקייט די צוזייטע, צעווארפענע אידישע אינטעליגענטען, דער לערער און דער שילער, דער שריפטשטעלער און דער לייענער. דער דאזיגער אינסטיטוט טיילט ארויס פון איהרע רייען אן עלעמענט וואס

(פארזעצונג אויף פיידזש ה)

וואשע בלאגאראדיע

(פעליטאן)

פון מ. אינדריטץ

אין דער צייט פון דער רוסיש־יאפאנישער קריעג האט אין רוסלאנד זיך ארומגעטראגען פאלגענדער וויץ:

אן אפיציער באגעגענט א סאלדאט און פרעגט איהם:

— וואס וואלטסט געטאן ווען דו טרעפסט זיך מיט א סאלדאט פון דעם שונא'ס חייל.

— איך וואלט איהם געטויטעט, וואשע בלאגאראדיע (אייער וואהלגעבורט).

— און ווען דו טרעפסט צוויי סאלדאטען?

— איך וואלט זיי געטויטעט, וואשע בלאגאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט הונדערט?

— איך וואלט זיי געטויטעט, וואשע בלאגאראדיע.

— ווי אזוי קענסטו טויטען הונדערט סאלדאטען? זאג „איך וואלט מיט זיי געקעמפט".

— איך וואלט מיט זיי געקעמפט וואשע בלאגאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט א קוה?

— געטויט, וואשע בלאגאראדיע.

— א קוה, געטויט? פארוואס?

— איך וואלט מיט איהר געקעמפט, וואשע בלאגאראדיע.

— מיט א קוה דארף מען ניט קעמפען. זאג: איך וואלט זי גענומען פאר די הערנער און אריינגעפיהרט אין שטאהל".

— איך וואלט זי גענומען פאר די הערנער און אריינגעפיהרט אין שטאהל, וואשע בלאגאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט מיך?

— געטויט, וואשע בלאגאראדיע.

— מיך טויטען? פארוואס?

— איך וואלט געקעמפט, וואשע בלאגאראדיע.

— מיט מיר דיין אפיציער, קעמפען?

— איך וואלט גענומען אייך פאר די הערנער און אפגעפיהרט אין שטאהל אריין, וואשע בלאגאראדיע.

מיט דעם דאזיגען וויץ האט מען דאן אין רוסלאנד געוואלט באצייכענען דעם גייסטיגען צושטאנד פון דער רוסישער סאלדאטעסקא. קיין שכל צו דענקען איז נישטא. מען הייסט טויטען דארף מען טויטען, מאכט ניט אויס צי דאס איז דער שונא צי א קוה, צי גאר דער אייגענער אפיציער. מען הייסט קעמפען איז געקעמפט מיט אלעמען, און אויב פיהרען אין שטאהל איז געפיהרט אין שטאהל...

יאהרען זענען אוועק. דער צארישער אפיציער איז שוין לאנג פארשוואונדען, אבער דער דאזיגער וויץ איז נאך ביז יעצט א גילטיגער אמת...

און אן דעם דאזיגען וויץ דערמאן איך זיך יעדעס מאל, ווען מיר קומט אויס צו לעזען וועגען די פאסירונגען אין יענעם לאנד.

לענין ווערט פיהרער, טראצקי געהילף. ביידע שטעלען זיך אן דער שפיצע פון דער נייער רוסישער ארדנונג. דאן הייסט עס שרייען פאר זיי בראווא. דארף מען זיך פאר זיי בוקען. חלילה, קריטיקירען, אפילו אויף א פריינטליכען אופן, זאל השם יתברך אויסהיטען. א קאנטער־רעוואלוציאנער, א פאררעטער, און מיט עהנליכע אזעלכע נעמען האט מען געקרוינט יעדען איינציגען וואס האט געוואגט ריידען א ווארט פון קריטיק געגען די דאזיגע מענשען. אי, מענשען זענען מענשען און קענען מאכען טעות'ן? חס ושלום! מען הייסט שרייען הורראה — שריי! רייד ניט קיין ווארט. טויטען — וואשע בלאגאראדיע, אין שטאהל פיהרען — וואשע בלאגאראדיע...

האט אבער דער רבונו של עולם א נס געטאן און טראצקי איז ארונטער פון ביינקעל. נו, מוזטו שוין שרייען אז דער דאזיגער טראצקי, אט דער נעכטיגער העלד און „גרעסטער מענש", „גרעסטער קעמפער פאר'ן פראלעטאריאט", איז ניט מעהר און ניט ווייניגער ווי א פאררעטער, א בורזשוי, א קאנטער־רעוואלוציאנער, א ימח־שמוניק און ווי ווייטער שטעהט... קיין אייגענע מיינונג טארסטו ניט האבען. דער ווארט טראצקי אליין מוז זיין א שימף ווארט... מען הייסט פיהרען אין שטאהל, שריי, „וואשע בלאגאראדיע" און פיהר אין שטאהל אריין. איך שטעל זיך מיר פאר, אז ערגעץ וואו זיצען פארשפארט אין איין טורמע צימער צוויי מענשען, איינער דערפאר, וואס ער איז געווען געגען טראצקי'ן, און דער צווייטער, וואס ער איז פאר טראצקי'ן, דער חילוק איז נאר, וואס דער פראצעס אדער אהן פראצעסיגע באשטראפונג פון דעם ערשטען איז געווען מיט א פאר טעג פריהער פאר'ן צווייטענ'ס פראצעס...

אדער אט האט זיך מיט אמאל ארומגעטראגען א באפעהל: „קאלעקטיוויזאציע". נו, דארף מען שרייען קאלעקטיוויזאציע... איהר שטעהט אויף דער פריה מוזט איהר אנשטאט א גוטען מארגען אויסשרייען דריי מאל בקול רם — קאלעקטיוויזאציע. אויב ניט זייט איהר אן אפיקורס, א קאנטער־רעוואלוציאנער, א פאררעטער און א בורזשוי!.. ווי זשע דען זשע? איז דען דא א העכערע זאך ווי קאלעקטיוויזאציע?... אי טאמער ווייסט איהר אפילו ניט וואס דאס מיינט, מאכט אויך ניט אויס!.. טויטען, וואשע בלאגאראדיע, פיהרען אין שטאהל — וואשע בלאגאראדיע... זענען געווען אזעלכע, וואס האבען געזעהן, אז מען קען ניט נעהמען פויערים און זאגען זיי אז דאס ערד געהערט צו דער רעגירונג. דער פויער האט זיין ערד ליעב, פיהלט זיך מיט דער ערד איינס, און אזוי ווייטער. האט מען זיי געדארפט עוקר מן השרש זיין... זיי טארען ניט ריידען.

און יעצט, אז מ'האט זיך, מסתמא ארומגעזעהן, אז „קאלעקטיוויזאציע" איז ניט „קאלעקטיוויזאציע", נו, מוזט איהר פון היינט אן און ווייטער דאס דאזיגע ווארט ארויסרייסען פון ווערטערבוך... איהר טארט עס אויף אייערע ליפען ניט ארויסברייננען, פונקט ווי א געוויסע צייטונג זאל האבען באפוילען ניט צו דערמאנען אין ארטיקלען דעם ווארט היינט, ווייל עס איז דאן ארויס א צייטונג מיט דעם נאמען „היינט"... זאל מען שרייבען „א טאג פאר מארגען", „א טאג נאך נעכטען", אבער ניט „היינט", ווייל דערמיט קען נאך דער עולם מיינען, אז מען מיינט די צייטונג מיט דיזען נאמען...

דארט, זאג דאס „וואשע בלאגאראדיע" איז דאס העכסטע באגריף און דארט וואו דער „וואשע בלאגאראדיע" באפעהלט און אזוי מוז עס זיין, אנגעזאגט טויטען דארף מען טויטען, איז ניט מעהר און ניט ווייניגער ווי זיין א גולם...

און מעג מען עס רופען ווי מען וויל, צי בורזשוי אדער קאנטער־רעוואלוציאנער, אבער איך האלט, אז יעדער איינער איז בארעכטיגט צו האבען א מיינונג איבער געוויסע פאסירונגען און צושטענדען... איך האב בטבע פיינט יענע, וואס טאנצען קדוש און אין הארצען מיינען זיי עס ניט, אזוי ווי איך האב ניט ליעב צו זעהן יענע, וואס ציהען זיך אן א מינע פון א כלל טוער, זאגען דעות, מאכען זיך אן אנשטעל און אין דער אמת'ן ניט זיי טוען גארניט, ניט זיי גיבען גארניט, אחוץ זייערע עצות, וועלכע מען דארף לחלוטין ניט האבען, ווייל זייערע עצות טויגען אויפ'ן פייער...

אזוי, אזוי, פריינט, דאס לעבען אין רוסלאנד זעהט אויס, ענדערט זיך ווייניג. מיט רעוואלוציעס, אהן רעוואלוציעס. אלעס פא־סטאראמו... די איינציגע ענדערונג איז נאר דאס, וואס די פערזאן, וועלכע מען דארף באקרוינען מיט דעם „וואשע בלאגאראדיע" איז אן אנדערער...

אפשר בייט זיך אויך דער טיטול גופא אמאל, איז ניט „וואשע בלאגאראדיע", איז „טאווארישטש", „באוואר" וכדומה. דער עצם איז אבער איז דערזעלביגער, און ווען איך לייען וועגען די פאסירונגען אין רוסלאנד, דערמאן איך זיך ניט ווילענדיג דעם וויץ מיט יענעם סאלדאט: ער וועט טויטען, קעמפען, פיהרען אין שטאהל — וועמען? דאס מאכט ניט אויס, אבי דער „וואשע בלאגאראדיע" איז דא...

יעס, מעם! אז מען זאג „וואשע בלאגאראדיע" איז דאך ניט שייך...

„אייראפא" — די שוועסטער שיף פון דער „ברעמען" האט פארענדיגט איהר ערשטע רייזע קיין אמעריקע

זי האט אויף איהר ערשטער רייזע קיין ניו יארק אריבערגעיאגט איהר שוועסטער שיף אין שנעלקייט. — ווי אזוי די "אייראפא" איז באווארענט געווארען געגען אומגליקספאלען. — א שווימענדער "עקספרעס" וואס ער קאן זיך פארגלייכען מיט דעם רייכסטען פאלאץ פון וועלכע מיר האבען אויף דער יבשה.

פון ס. רעגענסבערג

די וויסענשאפט זוכט אלץ נייערע און ווירקזאמערע מיטלען ווי אזוי אפצואווישען די גרעניצען וואס טהיילען אפ איין קאנטינענט פון דעם צווייטען, כדי צו קענען שאפען א דערנעהענטערונג צווישען די פעלקער פון איין עק וועלט ביז דער צווייטער. דאס איז דערגרייכט געווארען דורך די מאדערנע ערפינדונגען פון אונזער צייט, ווי דער דראטלאזער טעלעגראף, די ראדיא. דער טעלעפאן דורך וועלכען אמעריקאנער קענען כאפען א שמועס מיט אייראפייער, און אויך דורכ'ן עראפלאן אדער דורך די לופט שיפען, אויף וועמעס פליגלען אמעריקאנער זענען אריבערגעפלויגען דעם אטלאנטישען ים אין א טאג, צוויי אדער דריי טעג. דער זיכערסטער וועג אריבערצופאהרען דעם ים ווערט אבער נאך אלץ בעטראכט דער מאדערנער דאמפפער און ארום דיעזען פארקעהר־מיטעל איבערן אקעאן איז אין פארלויף פון די לעצטע צוויי יאהר פארגעקומען א רעוואלוציע.

ווען די שנעלסטע דאמפערס פון דער באריהמטער דייטש־אמעריקאנישער שיפס געזעלשאפט "נארטה דזשוירמען לאיד" זיינען אין יאהר 1881 דורכגעלאפען דעם אקעאן אין אכט און א האלב טעג, האט מען דיעזע פאסירונג דאמאלס באטראכט אלס א וואונדער, ווייל קיינער האט זיך גאר ניט פארגעשטעלט אז א שיף זאל קענען פאהרען שנעלער. מיט 26 יאהר שפעטער אין 1907, האט די "קראנפרינצעסין סעסיליע" דורכגעמאכט דיעזע רייזע אין 5 טעג, 10 שטונדען און 20 מינוט.

מיט עטליכע מאנאטען צוריק האט דיזעלבע שיפס־געזעלשאפט ארויסגעשיקט די "ברעמען" אויף איהר ערשטער רייזע קיין אמעריקא און זי איז אנגעקומען קיין ניו יארק נאך 4 טעג, 17 שטונדען און 24 מינוט רייזע. דאס איז באטראכט געווארען אלס דער שנעלסטער רעקארד וואס אירגענד וועלכער דאמפער ביז איהר האט ווען עס איז באוויזען צו דערגרייכען. די פרעסע פון דער גאנצער וועלט, באזונדערס די אייראפייאישע און אמעריקאנער צייטונגען, האבען וועגען דער 'ברעמען' געשריבען אלס איינער פון די גרויסע וואונדער וואס די היינטיגע צייט האט באוויזען אויפצוטאן. די "ברעמען" איז ניט נאר באטראכט געווארען אלס איינע פון די שנעלסטע דאמפפערס, נאר אויך אלס א שווימענדיגער פאלאץ.

אבער איידער מיר האבען נאך צייט געהאט צו באקענען זיך גוט מיט דער "ברעמען", איז זי שוין מזכה געווארען מיט א שוועסטער־שיף "אייראפא" וואס האט זי אריבערגעיאגט אין שנעלקייט. די "אייראפא" האט געמאכט איהר "האניג־רייזע" קיין אמעריקא. זי האט דורכגעמאכט פיעלע פראבעס וועגען שנעלקייט, דויערהאפטיגקייט און באקוועמליכקייט און איהרע אויפזעהער האבען זי מיט א לייכט הארץ ארויסגעשיקט אויף איהר ערשטער רייזע קיין ניו יארק, זייענדיג זיכער אז זי וועט נאך מאכען א גרעסערען היט ווי איהר שוועסטער־שיף 'ברעמען' האט געמאכט מיט עטליכע חדשים צוריק.

דאס איז א געוואלדיגע דערגרייכונג, ווייל עס וועט נאך געדויערען יאהרען און יאהרען ביז וואנען דער עולם וועט זיך צוגעוואוינען צו מאכען די ים־רייזע מיט אן עראפלאן אדער מיט א לופט שיף און אויב די מאדערנע בוי־טעכניק האט באוויזען צו שאפען נאך א שנעלערען דאמפער ווי עס איז געווען די "ברעמען" וועגען וועלכער מען האט געדענקט אז שנעלער ווי זי קאן שוין א דאמפפער ניט לויפען, טא ווער ווייסט אויב דער ברייטער אקעאן וואס טיילט אפ דעם אמעריקאנער קאנטינענט פון אייראפא וועט מיט דער צייט ניט ווערען נאך שמעלער צוליעב די "עקספרעס" דאמפערס וואס קענען נאך ארויסגעבראכט ווערען ?

עס וועט דאריבער זיין אינטערעסאנט צו באקענען זיך מיט דער ברעמענס שוועסטער־שיף אייראפא וואס איז געקומען צום ערשטען מאל אין דעם ניו יארקער האפען.

ביידע דאמפפערס, וועלכע זיינען עהנליך צו זיך אין זייער אויסערליכען און אינערליכען אויסזעהן, און אונטערשיידען זיך בלויז אין זייער שנעלקייט. זיינען אויסגעפלאנעוועט און געבויט געווארען פון צוויי באזונדערע שיף־ארכיטעקטען און שיף־בויער. די "ברעמען" איז געבויט געווארען אין די "וועזער שיפס־ווערפען" פון ברעמען, וועמענס נאמען זי טראגט און די "אייראפא" איז געבויט געווארען פון די באריהמטע שיף בויער "בלאהם און פאס", וועלכע האבען געבויט די דריי באריהמטע דאמפפערס אין דער וועלט, וואס זענען איצט בעוואוסט אלס "מאדזשעסטיק", "לעוויעטען" און "בערענגאריא".

פונקט ווי די "ברעמען" האט אויך די "אייראפא" דעמזעלבען איינגעבויגענעם טייל וואס איז געבויט אזוי אז ער פארוואנדעלט ווי דורך א נס די שטורמישע כוואליעס פון דעם אקעאן אין "שטילע וואסער" און דאס גיט די טרייב־רעדער א מעגליכקייט צו באוועגען זיך א סך האסטיגער ווי זיי וואלטען זיך באוועגען ווען דאס וואסער וואלט דורך זיי דורכגעשטראמט. דער גאנצער טרייב־אפאראט פון דער "אייראפא" איז פיעל שטארקער און ארבייט שנעלער ווי דער טרייב אפאראט פון איהר שוועסטער שיף.

די "אייראפא" איז 936 פוס לאנג און 101 פוס ברייט. איהרע אינדזשינס און אלע אנדערע אפאראטען שטעלען מיט זיך פאר דאס לעצטע ווארט אין דויערהאפטיגקייט. זי איז באוואפענט מיט די באריהמטע "פאס" טענקס געגען די שטורמישע כוואליעס פון דעם אקעאן, וואס וועלען זי קענען שליידערען רעכטס און לינקס, אבער די פאסאזשירען וועלען די קייקלעניש ניט פיהלען, גלייך ווי די שיף וואלט געשטאנען אויף איין פלאץ. איהר הויפט מעלה זיינען די מיטלען וואס איהרע בויער האבען אנגעווענדעט צו מאכען זי זיכער געגען שטורעמס. דער דאפעלטער דנא פון דער שיף ציהט זיך פון איהר איינגעבויגענעם פאדער טייל ביז דעם אויבערען טייל פון איהר הינטער־טייל, וואו עס געפינט זיך דער רודער. פערצעהן שייד־ווענדס דורך וועלכע עס קען זיך ניט אריינכאפען דאס וואסער, צוטיילען די שיף אין 15 קעמערלאך וואס זענען באווארענט געגען פארפלייצונג. די שייד־ווענט זיינען אזוי איינגעטיילט אז ווען צוויי קעמערלאך וואס געפינען זיך איינע לעבען דער אנדערער זאלען פארפלייצט ווערען וועט דער דאמפער נאך אלץ ניט זיין אין געפאהר, ווייל דער הינטער טייל פון דער שיף וועט זיך האלטען אויפ'ן וואסער אפילו ווען דריי קעמערלאך וועלען פארפלייצט ווערען. די שווים אייגענשאפט פון דער שיף איז אויסגערעכענט געווארען אזוי, אז ווען די ערשטע פיער קעמערלאך זאלען אנגעפילט ווערען מיט וואסער, וועט זי זיך נאך אלץ האלטען אויפ'ן וואסער ניט פארלירענדיג איהר אנטרייב קראפט.

אויסער דעם פיהרט מיט זיך די "אייראפא" רעטונגס־שיפלאך פאר 4,100 מענשען אדער 25 פראצענט מעהר ווי די צאהל פון איהרע פאסאזשירען און איהר מאנשאפט. דיעזע רעטונגס שיפלאך וואס קענען ארויפנעהמען באקוועם 145 מענשען קענען ניט זינקען ווייל דער מאטאר איז איינגעבויט אין א קעמערל וואס לאזט צו זיך קיין וואסער ניט צו. אזוי, אז אפילו ווען דאס רעטונגס־שיפעל איז פול מיט וואסער, קאן דער מאטאר נאך אלץ ארבייטען. די שיפלאך קענען זעהר שנעל ארונטערגעלאזט ווערען. די "אייראפא" פיהרט אויך מיט זיך די וואונדערבארסטע מיטלען צו לעשען א פייער וואס קאן אויסברעכען אויף דער שיף. זי פארמאגט אויך די מאדערנסטע אפאראטען וואס ווייזען איהר דעם וועג אויפ'ן ים, געפינען דורך ראדיא די פאזיציע פון א צווייטער שיף בעת זי שיקט א רעטונגס סיגנאל, און אפאראט פאר סאבמארין סיגנאלען און אויך אן אפאראט אויפצוכאפען דעם עכא פון מענשליכע קולות אדער שיפס באוועגונגען. דורך איהר דראטלאזען אפאראט קאן די "אייראפא" יעדע מינוט שטעהן אין פארבינדונג מיט דער יבשה און איהרע ראדיא סיגנאלען קענען גרייכען די ווייטסטע ווינקעלאך אויפ'ן ערד קוגעל.

די "אייראפא" האט פלאץ צו פיהרען אויף א באקוועמען אופן 2,200 פאסאזשירען און 975 מאטראזען. אין דער ערשטער קלאס איז פאראן פלאץ פאר 8 הונדערט. אין דער צווייטער פאר 500, פון 3 הונדערט ביז 500 אין דעם טוריסטען קלאס און 600 אין דער דריטער קלאס.

אויף איהר רייזע קיין ניו יארק און צוריק האט געפיהרט מיט זיך די שיף 46 טויזענט פונט פרישע פלייש, פלייש זאפטען און אנדערע פלייש פראדוקטען. 15 הונדערט פונט עופות, 3000 פונט עסבארע ווילדע חיות און עופות וואס זענען געשאסען געווארען פון יעגער, 27 טויזענט פונט פרישע פיש און אנדערע ים שפייזען; 1,380 באקסעס מאררינירטע פיש; 3,810 באקסעס מיט קענד וועדזשעטייבעלס, 190 קענס שוועמלאך, 2,100 קענס פיוכט, 14 הונדערט פונט זויער קרויט, 10,700 פונט מעהל, 12,500 פונט טהעע, קאווע, קאקא און צוקער, 9 טויזענט פונט פוטער, 14 טויזענט פונט מילך און קריעם 2,400 פונט קעז, 146800 פונט אייער און 7,700 פונט אייז־קריעם. ווי איהר זעהט גענוג פראוויאנט צו קענען שפייזען א גאנץ שטעדטעל א היבשע צייט.

אין איהר אינערליכען אויסזעהן איבערשטייגט די אייראפא איהר שוועסטער שיף "ברעמען" מיט קונסט אויסשטאטונג און לוקסוס..

איינע פון די פרעכטיגסטע אפארטמענטס וואס געפינט זיך אויף דער שיף טראגט דעם נאמען פון דעם געוועזענעם אמעריקאנער אמבאסאדאר אין דייטשלאנד, דר. דזשייקאב גולד שורמאן, וועלכער האט די 'אייראפא' ארויסגעשיקט אויף איהר ערשטער פראבע רייזע, צוברעכענדיג איבער איהר א פלאש שאמפאניער. איין צימער פון דיעזען "אפארטמענט" איז א דיינינג רום וואס טראגט זיין נאמען. אויף דער וואנט פון דיעזען דיינינג רום הענגט דער פארטרעט פון דר. שורמאן, וואס איז ספעציעל פאר דעם צוועק געמאהלען געווארען פון דעם באריהמטען דייטשען מאלער עמיל ארליך. אויף א צווייטער וואנט הענגט דאס בילד פון הייזעלבערג, וואו דר. שורמאן האט שטודירט, און די אנדערע ווענט זענען דעקארירט מיט בילדער פון די "נעקטאר־טהאלען", איינע פון די פרעכטיגסטע לאנדשאפטען אין דייטשלאנד. די אינערליכע דעקאראציע פון דעם דאמפער איז געמאכט געווארען אזוי, אז עס זאל מיט זיך פארשטעלען א רייהע בילדער מיטהאלאגישער פרינצעסין פון אזיען, נאך וועלכער מען האט א נאמען געגעבען דעם אייראפעאישען קאנטינענט און אויך דער שוועסטער שיף פון דער "ברעמען". אין איינינגע פלעצער ווערט די לעגענדע וועגען דער פרינצעסין פון "אייראפא" מיט דעם אקס פארגעשטעלט דורך מאהלערייען און אין אנדערע פלעצער ווערען מאנכע טיילען פון דער מיטהאלאגישער לעגענדע פארגעשטעלט דורך סקולפטור.

איינער פון די שעהנסטע פלעצער אויף דער שיף איז דער "סווימינג פול" וואס איז 20 פוס לאנג און 35 פוס ברייט. דער אינערליכער טייל פון דעם שווים־פלאץ איז אויסגעפלאסטערט מיט גרין־בלויע שטיינדלעך און די ווענט פון דעם צימער זיינען באצירט מיט פרעכטיג קאלירטע בילדער פון מאזאאישען סטיל. דער לעהרער וואס לערענט די פאסאזשירען ווי אזוי צו שווימען איז דער וועלט באריהמטער שווים־טשעמפיאן פון דייטשלאנד ערנסט קיפערס.

די פאסאזשירען פון דער ערשטער קלאס קענען זיך פארגינען דעמזעלבען לוקסוס וואס אנבעלאנגט עסען, ווי לייטע אויף דער יבשה, נעמליך, זיי קענען זיך אוועקזעצען אין אן "אפען עיר" רעסטאראנט אויף דער זון־דעק פון דעם דאמפער און דארט סערווירט ווערען מיט שפייז. פאראן אויף דער שיף א רייזע ביורא וואס העלפט ארויס די פאסאזשירען מיט אינפארמאציע וועגען אלע טיילען פון אייראפא. און באזארגט זיי אויך מיט טיקעטס פאר באהן, עראפלאן און שיף פארבינדונגען. אין יעדער קלאס פון דער שיף געפינט זיך אויך א לייברערי און אלע לייברערים צוזאמען האבען צוויי טויזענט ביכער. אויב א פאסאזשיר האט אויף דער יבשה ליעב געהאט צו זעהן א מואווי, געהן אין א קאבארעט, אין א טעאטער, צו א לעקטשור, אויף א שפאציער, אדער אפילו אויף יאגד, קאן ער זיין צייט־פארטרייב האבען אויף דעם שווימענדיגען פאלאץ פונקט ווי ער האט עס געהאט אויף דער יבשה. וואס אנבעלאנגט יאגד, זאלט איר ניט דענקען אז די פאסאזשירען קענען טאקי שיסען לעבעדיגע חיות. זיי האבען אבער א קינסטליכען וואלד, אין וועלכען עס לויפען ארום אלערליי קינסטליכע חיות און זיי פראבירען זיי שיסען. אויף אזא אופן שטילט דער יעגער אויף דער שיף זיין בענקשאפט נאך דער יאגד.

ווי איהר זעהט, איז די אייראפא" ניט נאר איינע פון די זיכערסטע און שנעלסטע דאמפפערס, נאר אויך א שווימענדיגער פאלאץ וואס מאכט די פאסאזשירען פארגעסען אז זיי געפינען זיך אויפ'ן ים.

אויב די "אייראפא" האט געקאנט אריבערשטייגען אין שנעלקייט איהר וואונדערבארע שוועסטער־שיף, די "ברעמען", שטעלט זיך ווידער אמאל די פראגע : וואס וועט אויפגעטאן ווערען ווייטער אויפ'ן געביעט פון ים פארקעהר ?

די „אייראפא" ברעכט רעקארד

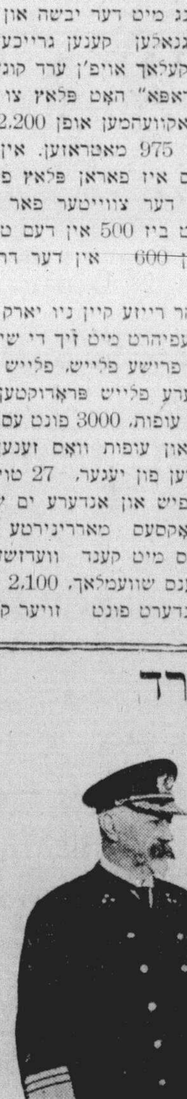

קאפיטאן
ניקאלאס דזשאהנסאן
פון דער 'אייראפא".

אויבען זעהט איהר די נייע דייטשע שיף "אייראפא", וועלכע איז אנגעקומען אין ניו יארק אויף איהר ערשטער רייזע פון שערבורג. אונטען איז די ברייט פון דער שיף און איהר רודער. זי האט געמאכט איהר רייזע אין פיער טעג און זיבעצעהן שטונדען און זעקס מינוטען.

אידישער סוחר ערמארדעט פון זיין שוואגער

לעמבערג.— גאנץ לעמבערג איז ערשיטערט געווארען פון א שוידערליכען מארד. דער אנגעזעהענער אידישער סוחר ווישיק איז ערמארדעט געווארען פון זיין אייגענעם שוואגער, א באקאנטער לעמבערגער לעבע־יונג, חיים באראך. דער מערדער האט אויך פארוואונדעט זיינעם א ברודער.

די געשיכטע פון דעם דאזיגען מארד איז פאלגענדע :

אין לעמבערג, אין העלער'ס פאסאזש, עקזיסטירט א גרויס מאנופאקטור־געשעפט אונטער דער פירמע „באראך און ווישיק". דאס מאנופאקטור געשעפט האט געגרינדעט דער אלטער באראך. ווען דער אלטער איז געשטארבען האט די פיהרונג פון געשעפט איבערגענומען זיין עלטסטער זוהן אהרן און דער איידים ווישיק. די איבעריגע מיטגלידער פון דער פאמיליע האבען אויך געלעבט פון געשעפט. דער יונגערער זוהן, חיים באראך, האט אבער אנגעהויבען שאנטאזשירען דעם ברודער מיט'ן שוואגער, פאדערענדיג גרעסערע סומען געלט. זעהענדיג, אז זיי קאנען מיט איהם ניט לעבען בשלום, האבען די יורשים איהם אויסגעצאהלט זיין חלק ירושה, און חיים באראך האט געגרינדעט אן אייגען געשעפט. ער האט אבער געפיהרט א פארשווענדעריש לעבען, און האט אין קורצען באנקראטירט. דער ברודער און שוואגער, ניט וועלענדיג דערלאזען צו קיין סקאנדאל, האבען די חובות זיינע באצאהלט. חיים באראך האט אבער זיך דערמיט ניט באנוגענט און פארפיהרט א פראצעס געגען זיין ברודער און שוואגער, ערקלעהרענדיג, אז זיי האבען איהם באעולה'ט ביים צוטיילען די ירושה. אויף דער פארלעצטער פארהאנדלונג פון געריכט זענען די צדדים געקומען צו א פרידליכען אויסגלייך, און חיים באראך האט אויף דער האנט באקומען 100 דאלאר. די דאזיגע הונדערט דאלאר האט ער דעמזעלבען טאג פארהוליעט אין א נאכט־לאקאל מיט גאסען פרויען, און ווידער אמאל אנגעהויבען צו שאנטאזשירען זיין ברודער און שוואגער, פאדערענדיג פריש געלט. דאס מאל האבען זיי זיך אפגעזאגט, און פאר די סקאנדאלען וועלכע ער האט זיי געמאכט, איז פארגעקומען א פראצעס אין געריכט אויף קאזשמירזשאווסקא גאס, ארום 3 אזייגער בייטאג, ווען אלע דריי, די צוויי ברידער און דער שוואגער זענען ארויס פון געריכט, האט חיים באראך, שוין זייענדיג אויפ'ן גאס, ארויסגעכאפט א רעוואלווער און דריי מאל אויסגעשאסען אויף זיין שוואגער ווישיק. שוין פון דער ערשטער קויל איז ווישיק געפאלען טויט, נאר חיים באראך איז אבער געווען אזוי צעווילדעוועט, אז ער האט אינ'ם טויטען קערפער אריינגעשאסען נאך צוויי קוילען. דערנאך האט ער אנגעהויבען שיסען אויף זיין עלטערען ברודער אהרן. איין קויל האט אהרן באראך געטראפען און איהם פארוואונדעט. חיים האט געציעלט ווייטער, נאר אין דער מינוט איז אנגעלאפען פאליציי, איהם ענטוואפענט און ארעסטירט.

דער אידישער לעהרער סעמינאר אין ניו יארק

(פארזעצונג פון פיידוש 4)

פילט אן די ליידיגקייט פון אנדערע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס. א סטודענט פון לעהרער סעמינאר איז א יש אין דעם געזעלשאפטליכען לעבען. די שטאדטישע ביבליאטעקען, און דער עיקר די צענטראלע ביבליאטעק און לייען־הויז אויף דער פינפטער עוועניו, איז אין יעדער פרייער צייט פול מיט אט דער יוגענט. דאס וואס זיי דערלערנען ניט אין סעמינאר, דערגאנצען זיי אין דער גרויסע שפע פון ביכער און ספרים.

דעם סעמינאר, ניט קוקענדיג וואס אין דער גאנצער צייט פון זיין עקזיסטענץ קעמפט ער מיט מאטעריעלע נויט, האט שוין באוויזען צו באשאפען א טיפ פון א אידישען אינטעליגענט אין אמעריקע וואס האט טיפע און ברייטע ידיעות, האט א לעבעדיגען אינטערעס אין דער וועלט־ליטעראטור און וועלט־קולטור. אין דאזיגען ליכט לערענט ער און שאצט אפ די אייגענע נאציאנאלע קולטור, איז גרינדליך באקאנט מיט די סאציאלע נויטען און פראבלעמען פון דער צייט, און וועט איבערטראגען אט דעם וויסען צו די אידישע מאסען און צום אידישען קינד.

לעצטענס האבען זיך אויך די „ארבייטער רינג לעהרער קורסען" וואס האבען געהאט עהנליכע אויפגאבען, זיך פאראייניגט מיט'ן לעהרער סעמינאר. די אינסטיטוציע האט קודם כל געוואונען דערמיט, וואס דער לעהרער אנשטאלט איז צענטראליזירט געווארען, און נעהמענדיג נאך אין אכט, אז דער ארבייטער רינג האט דעם גרעסטען נעץ פון אידישע שולען איבער'ן לאנד, וועלען דאס ערשטע פון דעם געניסען די שולען גופא, סיי די עקזיסטירענדע און די ניי פראיעקטירטע, ווארים דער שטראם פון דיפלאמירטע, געענדיגטע אין לעהרער סעמינאר וואס וועט אריינפליסען אין די שולען, אין די שטעדט און שטעדטלאך וואו דער ארבייטער רינג האט די מאכט און איינפלוס, וועט אינגאנצען ענדערען דאס פנים פון דעם ביז איצטיגען אידישען געזעלשאפטליכען לעבען אין דער פראווינץ.

רעד ראוז ארענדזש־פעקא טיי איז באמת עקאנאמיש. א האלבער פונט מאכט כמעט אזוי פיעל קאפס ווי א פולער פונט פון ביליגע טיי באטרעפענדיג 50 ביז 60 סענט.

RED ROSE
TEA "is good tea"

רעד ראוז ארענדזש פעקאו איז עקסטרא גוט

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY
OF CANADA

1929

א בראשורע ענטהאלטענדיג דעם דירעקטארס באריכט, די רעדע פון דעם פרעזידענט ביים יערליכען מיטינג, און א פולען ליסט פון די סעקיורידיטס וואס ווערט געהאלטען פון דער קאמפאניע, קאן מען איצט באקומען, ווענדענדיג זיך צו

רום 409, הייפט אפיס
סאן לייף עשורענס קאמפאניע אף קענעדע
מאנטרעאל

זי וויל ניט נעמען
קיין אנדערע ווי
הארָאוויטץ-מארגארעטען
מצות

דער גראסערימאן שמייכעלט און וואונדערט זיך ווי אזוי די יונגע "אמעריקאנערקע" ווייסט אויסצוקלייבען די דאזיגע בעסטע און כשר'סטע מצה. אבער די אורזאכע איז אן איינפאכע: איהר מאמע, איהר באבע, איהר שוויגער, און אלע גוטע ערפארענע אידישע בעלעבאסטעס מיט וועלכע זי איז באקאנט געבריכען נאר הארָאוויטץ־מארגארעטען מצות און מצה־פראדוקטען.

הארָאוויטץ־מארגארעטען מצה איז בארימט זינט 46 יאהר און דארף זיין די מצה פאר אייער הוים אויך היינטיגען פסח. ס'איז כשר, ריין און געשמאק.

VICTOR BEHR
182 Lippincott St. Tel. TR. 5128 Toronto, Ont

באַרגיינס
ווער עס וויל לייגען האַרדוואוד פלאָרס און סקרייפען אלטע פלאָרס און ווענירען סטעפס רופט אָפּ :
J. KRAFT
597 שאָו סט.
קענוואוד W 6517
מיר נוצען דעם בעסטע מאַטעריאל
BUILDERS
Moulding Co.
ACME BRAND
HARDWOOD FLOORING
גאראנטירט פאר א פוירסט קלאַס דזשאב.
ווארט ניט ביז דער לעצטער מינוט

IMPERIAL
THEATRE

(פריער פענטיידזשעס)

א גאנצע היינטיגע וואך

קאהנס און קעלים אין סקאטלאנד

ווערא גארדאן
די אידישע אקטריסע
פון „הומארעסק"

דזש. סידני
דער איד פון
„קיבעצער"

טש. מאריי
קאמיקער

זעהט דאס אמת'ע אידישע בילד

5 R. K. O. ACTS

לאיער מאנועל גאדפרי

באריסטער, סאליסיטאר און נאטארי פאבליק
507 סענטראל בילדינג. 45 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאנס: — אפיס וויווערלי 3־4692.
וואוינונג — הילקרעסט F 7724.

אפיס:
347 בעי סטריט
511 נעישאנאל בילדינג

אפיס טעלעפאן:
וויווערלי 2211
הויז טעלעפאן טריניטי 7461

לאיער ב. ווינבערג ב.א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליס

געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס
מארגיידזשעס געקויפט.

ביזנעס טעלעפאנען:
ראנטאון, עדלייד 2544
אפטאון, טריניטי 1652

בראון און סמיט

לאיערס

394 בעי סטריט

514 ראנדעס סט. וועסט, קאר. ספאדיינא עווענין

אונזער נייער אפטאון אפיס אויף 514 דאנדעס סטריט וועסט, קארנער ספאדיינא עווענין, איז איצט אפען. דיזער אפיס וועט זיין אפען אין די אווענטס.

געלט געליען אויף מארטגיידזשעס אויף 6 פראצענט.

רעזידענס טעלעפאנען:
א. ת. בראון, הילקרעסט F 6146
ס. א. סמיט, עדלייד 7674.

דער נייער אדרעס פון

לאיער סאול אייזען ב. א.

SOL EISEN

904־5 סענטראל בילדינג, אפיס טעלעפאן. עדלייד 3083.
45 ריטשמאנד סט. וועסט
רעזידענס 349 פאלמערסטאן בילווארד. טעל. טריניטי W 1078.

F.M. Catzman B. A.
H. I. Rotenberg

Office telephone
Adelaide 3083

לאיער ניומאן

אפיס: 4 ריטשמאנד סטריט איסט ELGIN 1305
רעזידענס — 874 עווענין ראוד טעל. הארדסאן J 9921

לאיער הערי מ. שערמאן

באריסטער. סאליסיטאר. נאטארי פאבליק
901 סענטראל בילינג, 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן וויווערלי 3261. הויז טעלעפאן טריניטי 5393
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס.

דער עהרען אווענט פון אונזערע צוויי באליבטע שוישפילער

יצחק פישעלעוויטש און אייב צווייג

וועט שטאטפינדען

מיטוואך אווענט דעם 2־טען אפריל

עס ווערט געשפילט די שעהנע קאמעדיע:

"דער גאליציאנער חזן"

טיקעטס שוין צו באקומען.

יעצט איז די צייט

צו קויפען העטס און קעפס

מיר מאכען א ספעציעלען סייל בלויז פאר א קורצער צייט אויף אויסלענדישע העטס. די סטיילס און קאלירען זענען די שענסטע, גוטע קוואליטעט בלויז $2.65 א העט.

ספעציעלע פרייזען אויף ריכטיגע בארסעלינא העטס.

מיר זענען די איינציגע וואס פארקויפען בארסעלינא העטס ביליגער ווי $8. אויב איר קויפט ערגעץ ביליגער אפילו אין האלסייל איז עס נאכגעמאכטע.

מיר האבען די בעסטע סארטען העטס און א שענעם אויסוואל מענס און באיעס קעפס.

ראלף ראטמאן, 339 ספעדיינע עוו. (קאר. באלדווין סט.)
די זעלבע זייט פון אידישען טעאטער.

שיקט געלט אויף פסח

אין אלע טיילען פון דער וועלט

שנעל ביליג זיכער

מאני ארדערס, קייבעל און ראדיא
— דורך —

אנשעל וויים

100 דאנדעס סטריט וועסט
TEL.: ADELAIDE 2538-6973
שיפסקארטען פארקויפט אויף אלע ליינס

וועגען סיטיזען פייפערס און אימיגראציאנס פראגען ווענדעט זיך צו מיר און איר באקומט די בעסטע עצות פריי.

אידען ווערט ניט נכשול מיט חמץ בפסח!

גליצענשטיינ'ס מאקאראנעס

25 סענט א פונט האלסייל, 30 סענט א פונט ריטייל

זענען עכט כשר לפסח. דאס וועלען עדות זאגען די פיעלע אמת'ע ארטאדאקסישע אידען, וואס באזוכען יעדעס יאהר מיין בעק־שאפ אין דער צייט פון באקען. אויך דאס יאהר וועט מיין בעקערי זיין אפען פאר יעדען איינעם זיך איבערצוציינען וועגען מיין אמת אין הלכות כשרות!

ביים קויפען זאלט איהר פארלאנגען און אכטונג געבען אז יעדער בלאט מאקאראנעס זאל זיין געסטעמפט מיט דעם אויפשריפט: — „גליצענשטיינ'ס מאקאראנעס און קעיק כשר לפסח". — ארדערס ווערען שוין אנגענומען.

גליצענשטיינ'ס קעיק בעקעריי

358 קאלעדזש סט. טעל. קינגסדייל 8033

באקאנטמאכונג

צו דזשאבערס, שניידערס און טאראנטאר אידען

מיר פארקויפען אויס אונזער מענער ווארע צו זעהר ביליגע פרייזען, ווייל מיר גיבען אויף דעם וואל דעפארטמענט, פון סוירדזשעס און וואוסטעדס קומט איצט צו אונז און איר וועט ווירקליך קויפען סחורה ביליג.

טעקסטייל אימפארטערס

536 דאנדעס וועסט טעלעפאן טריניטי 2434
אפען פון 9 פריה ביז 9 אווענט.

קויהלען פון דער בעסטער קוואליטעט

איז דער סארט וואס מיר פארקויפען. אויב איר האט גענוצט שלעכטע קויהלען, וועלען אייער פויערנייס זיכער אפלעבען פון אונזערע גוטע קויהלען. די קויהלען וואס מיר אפערען היינט ענטהאלט די העכסטע מאס פון היץ־געבענדע אייגענשאפטע. עס ברענט לענגער און האלט אויף א גלייכע היץ.

THE EATON COAL CO.
HEAD OFFICE, 352 QUEEN ST. W.
PHONE ADELAIDE 2696

STANDARD THEATRE

טעלעפאן טריניטי 4310.

דינסטאג אווענט
דעם 1־טען אפריל

בענעפיט פארשטעלונג פאר די
ליניצער סאסייטי

עס ווערט געשפילט די שיינע לעבענס בילד

„איציקעל גנב"

מיטוואך אווענט
דעם 2־טען אפריל

וועט זיין דער עהרען אווענט פאר אונזערע צוויי באליבטע שוישפילער
יצחק פישעלעוויטש
און
אייב צווייג

עס ווערט געשפילט די שיינע, זיסע, הארציגע קאמעדיע
„דער גאליציאנער חזן"

ווילקאמען אונזער גרויסער גאסט!

עדווין א. רעלקין, ס. ווינטרויב פרעזענטירען דעם גרויסען ראמאנטישען שוישפילער

סעמועל גאלדענבורג

פאר בלויז 3 פארשטעלונגען
פרייטאג אווענט, שבת מאטינע און אווענט
דעם 4־טען און 5־טען אפריל

„גע'גנב'עטע ליעבע"

אין 3 אקטען פון ה. קאלמאנאוויטש.
רעזשי סעמיועל גאלדענבורג
אויסגעשטאט פון אייב צווייג

מעסי האל

מארגען

גאלא קאנצערט

פון די שילער פון די
אלעקסאנדער טשוהאדזין
וויאלין סטודיאס
און ראדזשערס טרינג סימפאני
פרייזען: 25ס., 55ס., 80ס., $1.10
טעקס איינגעשלאסען.

LOEWS

די גאנצע היינטיגע וואך.
ווילמא בענקי
עדוואהד ג. ראבינסאן
— אין —
„א פרוי צו ליעבען"
5 — אקטען וואדעוויל — 5

SHEA'S HIPPODROME

בעי סטריט (סיטי האל סקווער)
מאטינע 30 און 50 סענט.
אווענטען 60 און 75 סענט.
די גאנצע היינטיגע וואך.

דזשאזעף וואגסטאף, לאלא לעין, שערלאן לינן און פרענק ריטשארדסאן
— אין —
„לעט'ס גאו פלייסעס"
5 — וואדעוויל אקטען — 5

LIBERTY THEATRE

(דאנדעס און ספאדיינא עווניו)
דאס שעהנסטע אידישע טעאטער אין אידישען געגענד.

היינט, דינסטאג און מיטוואך
דאס הונדערט פראצענטיגע ריידענדיגע בילד
„פליט"
בראדוויים גרעסטע סענזאציע פון יאהר.

DUCHESS THEATRE

ראנדעס און מארקאהאם סטרים.
טעלעפאן טריניטי 8900.
היינט, דינסטאג און מיטוואך
די גרויסע סענזאציע
„די קאקאיד וועלט"
א הונדערט פראצענט רעדענדיגע און זינגענדיגע בילד. פול מיט גלעכטער איבער 750,000 מענשען האבען עס געזעהן בלויז אין ניו־יארק.

GARDEN THEATRE

College & Spadina

היינט, דינסטאג און מיטוואך
די זינגענדיגע
„בראדוויי"
א הונדערט פראצענט רעדענדיגע, זינגענדיגע און מיט טענץ בילד. אויך אנדערע אטרעקשאנס.

טאראנטאר אידען!

לאזט זיך ניט פארפיהרען. און האט ניט קיין פארשטערטען פסח זאל די

מאנישעוויטץ
מצה

באשעהנען אייער טיש. היינטיגען פסח, ווי אלע יאהר

ארדערס וואס וועלען ניט ארייגעגעבען ווערען פון אייערע גראסעריס ביז דעם ערשטען אפריל, וועלען ניט אנגענומען ווערען פון די האלסיילער.

אנטאריא גראסעריס לימיטעד

188 דאנדעס וועסט
טעלעפאן עדלייד 9994

קויפמאן ברידער און פיין

וואולסלי סטריט
טעלעפאן טריניטי 0744

ה. וויינבערג

257 קווין סט. וועסט
טעלעפאן וויווערלי 3126

ביליגער ווי איבעראל

ניט פארגעסט

241 קווין סט. וו.

דעם גרויסען דזשולערי סטאר פון

ג. קלינג

דיימאנדס און וואטשעס

די בעסטע אין דער וועלט. קומט און איבערצייגט זיך.
א סעט פון 26 שארפע מעסערס. גאפעל און לעפעל פאר בלויז
$7.95
נאר אין

ג. קלינג

241 קווין סט. וועסט
עלגין 8021

קומט א גאנצע וואך. שבת בייטאג איז געשלאסען.

סוטס און ספרינג קאוטס
לכבוד פסח

דער יום טוב איז נאהענט, און ווער עס וויל האבען א נייעם סוט, אדער ספרינג קאוט, געמאכט צו ארדער, ביי א גוטען בעל מלאכה, זאל ארדערען באצייטענס.

בעסטע סחורות, ביליגע פרייזען
צופרידענע באהאנדלונג.

א. מילער

היי קלעס מענער קאסטאם שניידער
411 ספעדיינע עוו. טעל. טריניטי 9081.
דער נאמען "מילער" איז א גאראנטי.

טשעסטערפיעלד סעטס

געמאכט צו ארדער און רעמאדעלט, לויט אייער אייגענעם פארלאנג און געשמאק.

מיר גאראנטירען אונזער ארבייט און נוצען די בעסטע מאטעריאלען. פולשטענדיגע צופרידענהייט גאראנטירט. אלע לייטעסט סטיילס און דעזיינס.

מיר גיבען אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

הענדעלמאן אפהאלסטערינג קא.

טריניטי 4176

ווילט איר זיין צופרידען פון אייערע קליידער?
די שענסטע און לייטעסט סטיילס

סוטס און ספרינג קאוטס

ווערען געמאכט ביי די באוואוסטע מענער קאסטאם שניידער

שונער בראדערס

362 קאלעדזש סטריט. טעלעפאן קינגסדייל 8103.

ווארט ניט ביז די לעצטע טעג פאר יום־טוב. ארדערט אייער סוט אדער ספרינג קאוט איצט ביי אונז, וועט איר זיין העכסט צופרידען. מיר האבען א גרויסען אויסוואל פון די שענסטע ווארעס.